

Innholdsliste

Innholdsliste	1
Klima- og miljødepartementet	3
Del I Oppgaver spesielt for 2015 - miljøområdet	3
Innledning	3
Resultatområde 01 Naturmangfold	3
Helhetlig vannforvaltning	3
Forvaltning av anadrome laksefisk og innlandsfisk	4
Viltforvaltning	6
Rowiltforvaltning	7
Forvaltning av villrein	7
Forvaltning av verneområder og opprettelse av nye verneområder	7
Marint vern	9
Skogvern	9
Kulturlandskap	10
Forvaltning av trua og sårbare arter og naturtyper	10
Fremmede organismer	12
Resultatområde 03 Friluftsliv	13
Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftsområdene	13
Resultatområde 04 Forurensning	13
Sedimenter	13
Grunnforurensning	15
Avfall og gjenvinning	16
Avløp	17
Resultatområde 05 Klima	17
Reduksjon av klimagassutslipp	17
Tilpasning til klimaendringer	18
Resultatområde 00 Tverrgående virkemidler	18
Miljøhensyn i planlegging	19
Motorferdsel i utmark	19
Tilsyn og konsesjonsbehandling	19
Tilsyn	19
Landbasert industri og akvakultur	21
Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon	21
Kart og geodata	21
Kartlegging og overvåking av naturmangfold	21
Miljøsamarbeid i internasjonale miljøfora	22
Miljøsamarbeid i nord- og polarområdene	22
Resultatområde 00 Del II Faste, løpende oppgaver [1]	22
Resultatområde 01 Naturmangfold	23
Naturopsyn/samarbeid med SNO på tvers av fagområdene	23
Helhetlig vannforvaltning	24
Miljøhensyn i vassdragsreguleringssaker	25
Forvaltning av anadrome laksefisk og innlandsfisk	25
Viltforvaltning	25
Rowiltforvaltning	26
Forvaltning av villrein	26
Forvaltning av verneområder og opprettelse av nye verneområder	26
Kulturlandskap	27
Forvaltning av trua og sårbare arter og naturtyper	27
Fremmede organismer	28
Resultatområde 03 Friluftsliv	28
Ivaretagelse av attraktive friluftslivsområder	28
Fylkesmannens rolle som grunneier/rettighetshaver på vegne av staten i de statlig sikra friluftslivsområdene	28
Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftslivsområdene	28
Tilrettelegging for jakt og fiske	29
Resultatområde 04 Forurensning	29
Skipsverft og sedimenter	29
Grunnforurensning	29
Akutt forurensning	29
Avfall og gjenvinning	29
Avløp	30
Luftforurensning	30
Støy	30

Resultatområde 05 Klima	30
Redusere klimagassutslipp	30
Tilpasning til klimaendringer	31
Resultatområde 00 Tverrgående virkemidler	31
Tilsyn og konsesjonsbehandling	31
Tilsyn	31
Landbasert industri og akvakultur	31
Kontrollplanlegging i Forurensning	31
Miljøhensyn i planlegging	32
Arealpolitikk og samfunnsutvikling	32
Klima-, forurensning og lokalisering av utbygging i areal- og transportplanleggingen	32
Naturmangfold, landskap og friluftsliv i arealplanleggingen	32
Energiplanlegging	32
Motorferdsel i utmark	33
Fylkesmannen som rettssikkerhetsgarantist og samordner av statlige interesser	33
Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon	33
Kart og Geodata	33
Kartlegging og overvåking av naturmangfold	33
Miljøstatus.no	33
Databasen Forurensning	34
Sikre at miljøhensyn blir formidlet, forankret og integrert i alle sektorer av samfunnet	34
Miljøsamarbeid i internasjonale miljøfora	34
Geografisk rettet miljøsamarbeid, også miljøbistand	34
Miljøsamarbeid i nord- og polarområdene	34

Klima- og miljødepartementet

Del I Oppgaver spesielt for 2015 - miljøområdet

Innledning

I embetsoppdraget gis en oversikt over de oppgavene på miljøområdet som skal prioriteres av fylkesmannen det aktuelle året. Oppgavene skal samsvare med de tildelinger som fylkesmannen får fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) over kapittel 0525 og fra Klima- og miljødepartementet (KLD) og Miljødirektoratet over kapittel 1400, 1410, 1420 og 1425. Fylkesmannen har et delansvar for å følge opp de nasjonale miljømålene slik de er nedfelt i Prop. 1 S (2014 – 2015) for KLD, samt Stortingets innstilling og vedtak.

Embetsoppdraget for fylkesmannen på miljøområdet må ses i sammenheng med Prop 1 S (2014-2015) fra KMD, og tildelingsbrevet fra KMD.

Embetsoppdraget på miljøområdet består av to dokumenter:

Del I - Embetsoppdrag på miljøområdet – Oppgaver spesielt for 2015 omtaler de prioriteringer, resultatkrav, føringer og oppdrag som embedetene skal gjennomføre i 2015. Det understrekes at de områder som er omtalt i dette dokumentet ikke er uttømmende for hva fylkesmannen skal arbeide med på miljøområdet.

Del II - Embetsoppdrag på miljøområdet – Faste, løpende oppgaver som gir en oversikt over fylkesmannens rolle, myndighet og ansvarsområder på miljøområdet som strekker seg over flere år, dvs. «basisoppgavene» på miljøområdet, som også skal utføres med god kvalitet.

Til sammen utgjør disse to dokumentene en samlet oversikt over alle oppgaver fylkesmannen skal gjennomføre på miljøområdet. Prioriteringer for budsjettåret kan også omfatte oppgaver innenfor det som defineres som faste, løpende oppgaver.

Generelt om rapportering

Embetsoppdraget er utgangspunktet for fylkesmannens rapportering til Miljødirektoratet. Fylkesmannen skal rapportere til Miljødirektoratet i tillegg til de ordinære rapporteringskravene fra KMD. Disse rapporteringskravene er omtalt i *Del II - Embetsoppdrag på miljøområdet – Faste, løpende oppgaver*.

Prioriteringer for budsjettåret

Fylkesmannen skal legge vekt på enhetlig praksis i sin myndighetsutøvelse og veiledning på miljøområdet ved erfaringsutveksling, deltakelse i nettverk og annet samarbeid.

- legge vekt på videreutvikling og bruk av **kunnskapsgrunnet** i miljøforvaltningen, særlig arbeidet med innlegging og kvalitetssikring av data i Naturbase.
- veilede regionale og kommunale planmyndigheter slik at **miljøhensyn i prosesser etter plan- og bygningsloven** ivaretas. Det er viktig at fylkesmannen kommer tidlig og tydelig inn i planprosessene og at like saker behandles likt i embedetene. Det skal legges særlig vekt på store utbyggingstiltak og arealkrevende saker og oppfølging av ny statlig planretningslinje for bolig- areal- og transportplanlegging.
- bidra til å **oppnå utslippsreduksjoner av klimagasser og ivareta hensyn til klimaendringer og klimatilpasning** i sitt arbeid. Det er forventet at Fylkesmannen samordner sitt arbeid på klimatilpasning på tvers av avdelinger/sektorer og på tvers av embedetene. Videre at Fylkesmannen veileder og følger opp kommunene i arbeidet med utslippsreduksjoner og klimatilpasning.
- **Vannforvaltning:** I 2015 skal fylkesmannen sikre et best mulig samlet beslutningsgrunnlag om miljøtilstand og ha en sentral rolle som miljøfaglig rådgiver overfor alle berørte aktører. Fylkesmannen skal ivareta sin rolle som sektormyndighet etter eget regelverk og i 2015 starte planlegging av egne tiltak i tiltaksprogrammet.
- videreføre innsatsen fra 2014 når det gjelder **opprydding i forurenset sjøbunn** ved hundre prioriterte skipsverftslokaler langs norskekysten. Arbeidet innebærer å pålegge undersøkelser, tiltaksplaner der undersøkelsene viser at det er behov for tiltak, og deretter pålegge oppryddingstiltak, i første omgang i grunnen.
- Fylkesmannen skal fortsette å følge opp arbeidet med **avfallsplaner i havner**, jf Arbeidet innebærer å få en oversikt over havner i alle kystfylkene og behandle innsendte avfallsplaner.
- prioritere arbeidet med **skogvern**.
- Økt innsats og profesjonalisering av arbeidet med **forurensningstilsyn**: Det er viktig å gjennomføre egeninitiert tilsyn og aksjonsretta nasjonalt tilsyn slik at vi sikrer enhetlig praksis og nødvendig kontroll av at miljøregelverket etterleves. Det oppfordres til økt samarbeid mellom fylkene i tilsynsarbeidet.

Fylkesmannen skal for øvrig ha generelt fokus på oppdrag spesielt for 2015, med særlig vekt på de fagområdene der det tildeles prosjektmidler som er spesielt knyttet til oppgavene.

Resultatområde 01 Naturmangfold

Helhetlig vannforvaltning

Resultatkrav

- bistå Vannregionmyndigheten med faglige råd i prosessen med å vurdere høringsinnspill til vannforvaltningsplanene, og sørge for fortløpende oppdatering i Vann-Nett.

- sørge for at miljøtiltak som fylkesmannen har ansvar for å gjennomføre eller pålegge blir iverksatt i perioden 2014 – 2015 i pilotområdene. Sikre at midler til overvåking brukes i samsvar med overvåkingsprogram

Føringer

- innarbeide gode rutiner for jevnlig oppdatering av fagsystemene Vannmiljø og Vann-Nett med ny kunnskap når dette foreligger som resultat av egen overvåking/ kartlegging/egne tiltak, ny veiledning/saksbehandling eller etter innspill fra andre sektormyndigheter.
- sikre samordning internt hos Fylkesmannen mellom fagområder som har betydning for vannmiljø når det gjelder forhold knyttet til regionale vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
1.1	Alle	Bistå Vannregionmyndigheten med faglige råd i prosessen med å vurdere høringsinnspill til vannforvaltningsplanene.	30.06.2015
1.2	Alle	Oppdatere innholdet i Vann-Nett i tråd med vurderinger av innkomne høringsinnspill slik at dette gjenspeiler vannforvaltningsplanene når disse skal godkjennes i fylkestinget	Tidspunkt for oversending av plan til fylkesting
1.3	Alle	Kvalitetssikre Vann-Nett slik at tiltak i tiltaksprogrammet oppdateres og er riktig fremstilt der fylkesmannen har ansvar for å gjennomføre eller pålegge tiltak	30.06.2015
1.4	Alle	Bruke midler til overvåking i samsvar med regionalt overvåkingsprogram. Planlegge områdevis programmer der sektorer som FM er myndighet for også inngår. Tilstrebe fellesprogrammer for flere sektorer, der det er naturlig. Miljødirektoratet vil komme tilbake til hvilke virksomheter som FM skal prioritere for pålagt overvåking.	31.12.2015
1.5	Alle	Samarbeide om forberedelse og gjennomføring av nye pålegg i regulerte vassdrag i 2015. Vil bli presisert i eget oppdragsbrev.	31.12.2015
1.6	Alle	Sikre at SMVF er vurdert etter gjeldende veiledning, bidra til å vurdere tiltak, sette miljømål og konkretisere disse. Bidra til kvalitetssikring av miljømål i regulerte vassdrag innen rapportering til ESA i 2016	Innen forvaltningsplan sendes på ny høring
1.7	Alle	Registrere operasjonalisert overvåking i Vann-Nett.	31.12.2015
1.8	VA	Fylkesmannen er sekretariat for krypsivprosjektet på Sørlandet. Arbeidet skal gjennomføres i henhold til arbeidsprogram for prosjektet. Det skal leveres en framdriftsrapport til Miljødirektoratet	01.03.2015
1.9	HE	I tilfelle forlengelse av det norsk/svenske InterReg-prosjektet "Vänernlaksens frie vandring" vil Fylkesmannen være prosjektleder for den norske delen av prosjektet	31.12.2015

Forvaltning av anadrome laksefisk og innlandsfisk

Resultatkrav

- Pliktig organisering av vassdrag med anadrome laksefisk skal være gjennomført innen 25. juni 2015. Fylkesmannen skal bistå i arbeidet med innføring av ordningen, i første rekke gjennom å kontrollere at ordningen er gjennomført i vassdragene.
- Fylkesmannen skal bidra til bekjempelse av *G. salaris* i henhold til handlingsplanen og til reetablering og bevaring av berørte bestander.

Føringer

- Aktuelle fylker skal implementere nye retningslinjer for utsetting av anadrom fisk i sin saksbehandling
- Bistå i arbeidet med hovedrevisjon av regulering av fiske etter anadrom laksefisk fra 2016

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdragsnr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
1.10	OP	forberede EIFAAC sitt møte på Lillehammer i juni 2015, og bidra i forberedelsene til symposium om fritidsfiske.	31.12.2015
1.11	SF	videreutvikle Lakseregisteret og stå for vedlikehold, drift og brukerstøtte. Arrangere fiskeforvaltersamling i samråd med Miljødirektoratet.	31.12.2015 31.05.2015
1.12	FI	bidra som sakkyndig i relevante prosesser for å videreutvikle et bærekraftig forvaltnings- og reguleringsregime i Tana og Neiden etter nærmere avtale med KLD/Miljødirektoratet. Bidra i arbeidet med sikte på utfasing av kroggarn i Finnmark, og bistå i arbeidet med hvordan fangst av laks med opprinnelse i russiske elver kan reduseres i sjølaksefisket i Varangerfjorden.	31.12.2015
1.13	BU, VE	opprette og lede (BU) og delta (VE) i koordineringsgruppe for <i>G. salaris</i> -relaterte problemstillinger i Drammensregionen sammen med Miljødirektoratet og Mattilsynet. Bistå Veterinærinstituttet (VI) ved bevaringsarbeid av anadrome fiskebestander.	31.12.2015
1.14	SF	bistå i fiskeforsterkingsprosjektet i Lærdalselvi.	31.12.2015
1.15	MR	ivareta oppgaver knyttet til <i>G. salaris</i> i Drivaregionen i h.h.t. eget oppdragsskriv. Ledet koordineringsgruppa under reetableringsarbeidet i Raumaregionen. Delta i behandlingene i Ranaelva og Skibotnregionen. Ansvar for driften av Herje-anlegget, som omfatter budsjettering av driften og eventuelle planer for ytterligere opprustning av anlegget.	31.12.2015
1.16	ST	bidra sammen med FM i MR i arbeidet med <i>Gyrodactylus</i> -bekjempelse i Driva. Delta i samarbeidsrådet i Drivaregionen i forbindelse med <i>G. salaris</i> . Bidra i arbeidet med å hindre spredning av mort.	31.12.2015
1.17	NT	Ledet koordineringsgruppa under reetableringsarbeidet i Steinkjervassdragene. Bidra i bekjempelsen av <i>G. salaris</i> i Skibotnregionen.	31.12.2015

Oppdragsnr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
1.18	NO	Lede koordineringsgruppen for bekjempelsen av <i>G. salaris</i> -Ranaregionen. Lede koordineringsgruppa under reetableringsarbeidet i Vefsnaregionen. Bidra i bekjempelsen av <i>G. salaris</i> i Skibotnregionen.	31.12.2015
1.19	TR	Lede koordineringsgruppe for <i>G. salaris</i> -relaterte problemstillinger i Skibotnregionen og følge opp rotenonbehandlingen som tiltakshaver.	31.12.2015
1.20	OS	være sekretariat for fagrådet for Skagerakkysten	31.12.2015
1.21	HO	videreføre prosjektet «redningsaksjonen for Vosso-laksen» i tråd med revidert prosjektplan	31.12.2015
1.22	HO	gjennomføre prosjektet reetablering av laks i Modalselva i tråd med prosjektplan.	31.12.2015
1.23	HO	bistå i koordineringen av innsamlingen av biologisk materiale fra de Hardangerfjordbestandene som skal inn i genbanken. Koordineres av Fylkesmannen og Miljødirektoratet i samarbeid med Veterinærinstituttet og regionale bidragsytere.	31.12.2015
1.24	TE	bistå Miljødirektoratet i arbeidet med å avklare og eventuelt initiere en oppstart av et prosjekt for reetablering av laks i Kragerøvassdraget.	31.12.2015
1.25	VA, AA	Det opprettes et interimsstyre for prosjektet «Krafttak for laks i sør» for 2015, bestående av representanter fra FM i AA, VA og Miljødirektoratet. Interimsstyret ledes og driftes av FM i VA. FM utarbeider et mandat gjeldende for styrets aktiviteter i 2015, som legges fra for Miljødirektoratet for godkjenning. Miljødirektoratet tar stilling til bevilgning til prosjektet på bakgrunn av mandatet.	01.04.2015
1.26	TE	gjennomføre tiltak og foreta nødvendige avklaringer med hensyn til funksjonalitet og organisering slik at fiskesperre i Telemarkskanalen skal fungere som forutsatt.	Etter nærmere avtale
1.27	OP, TE, AA, VA, RO, HO, SF, MR, ST, NT, NO, TR, FI	Gi pålegg til settefiskanleggene å rapportere utslippsdata etter nærmere veiledning fra Miljødirektoratet	31.12.2015

Viltforvaltning

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdragsnr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist

1.28	ST,	I samarbeid med OP og MR og Miljødirektoratet revidere forvaltningsplan for moskus	01.07.2015
1.29	Alle	Gi innspill på revisjonsforslag på nye forskrifter	Etter nærmere avtale

Roviltforvaltning

Resultatkrav

- følge opp forskrift om driftsomstilling grunnet rovvilt som ble fastsatt i 2014
- følge opp forskrift om erstatning for tap og følgekostnader når husdyr blir drept eller skadet av rovvilt som ble ferdigstilt før beitesesongen 2014.

Forvaltning av villrein

Føring

- Fylkesmannen skal følge med på kommunenes implementering av den regionale planens retningslinjer i kommunale arealplaner, og vurdere om det er nødvendig å fremme innsigelser ut fra nasjonale interesser.

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist
1.30	BU, HO, SF, MR, OP, HE, ST	delta aktivt i gjenstående del av planprosessene for regionale planer for Nordfjella, Ottadalen og Dovrefjell. Dette skal gjøres gjennom å avgi høringstuttalelser til framlagte planforslag, og vurdere om det er nødvendig å fremme vesentlige innvendinger til vedtatte planer ut fra nasjonale interesser.	(settes av Fylkeskommunene)
1.31	BU, TE, AA, VA, RO, HO, SF, MR, HE, OP, ST	Delta i oppfølging av vedtatte planer og arbeid med rullerende handlingsprogram for de 7 regionale planene: Setesdal (Heiplanen), Hardangervidda, Nordfjella, Rondane – Sølknletten, Forollhogna Ottadalen og Dovrefjell.	(settes av Fylkeskommunene)
1.32	OP, ST	i samarbeid med Miljødirektoratet og Forsvarsbygg bidra til overvåking av og innhenting av kunnskap om trafikk og ferdselsutvikling på Snøheimvegen og i Hjerkin/Snøhettaområdet i forhold til villreins arealbruk.	31.12.2015

Forvaltning av verneområder og opprettelse av nye verneområder

Resultatkrav

- utarbeide forvaltnings- og skjøtselsplaner med bevaringsmål for verneområder. Områder med lokal forvaltning og Ramsarområder skal prioriteres innenfor rammen av tildelte midler i 2015. Generelt skal slutføring av påbegynte planer prioriteres framfor oppstart av nye.
- I samarbeid med Miljødirektoratet, bidra med opplæring og veiledning av nasjonalpark-/verneområdestyrer slik at forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre større verneområder fungerer godt og i tråd med formålet for ordningen.

Føringer

- bruke Miljødirektoratets forvaltningsplanmal.
- legge bevaringsmål inn i Miljødirektoratets fagsystem for verneområdeforvaltning – NatStat.
- styrke kunnskapsgrunnlaget for forvaltning av verneområder ved å bidra til basiskartlegging etter NiN og overføre erfaringsbasert og vitenskapelig

dokumentert kunnskap til verneområdeforvalterne og verneområdestyrene.

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist
1.33	Alle aktuelle	samle inn rapporteringsskjemaer for 2014 fra kommuner som har delegert forvaltningsmyndighet og sende disse til Miljødirektoratet	01.04.2015
1.34	Alle	etablere bevaringsmål i NatStat i samarbeid med SNO, jf. tidligere embetsoppdrag. Fastsette minst 5 nye bevaringsmål; føringer kommer i eget brev. For fylker som omfattes av arbeid med myrrestaurering, kan verneområder som det fastsettes bevaringsmål for, ses i sammenheng med utvalgte restaureringsprosjekter.	31.08.2015
1.35	Alle	Emerald Network: Fylkesmennene vil få mulighet til å gi innspill om områder som er aktuelle for nettverket, inkl. opplysninger om arter og naturtyper for enkeltområder.	Etter nærmere avtale, aktuell periode etter 01.09.2015
1.36	HO	utarbeide forslag til revisjon av verneområdene på Herdla, samt utarbeide forslag til forvaltningsplan med bevaringsmål i samsvar med revisjonsforslaget.	01.10.2015
1.37	HO	Hardangervidda: Koordinere og utarbeide årsmelding	31.05.2015
1.38	HE	følge opp arbeidet med Åkersvika naturreservat i tråd med oppdragsbrev fra Miljøverndepartementet og Miljødirektoratet	I henhold til egen fremdriftsplan.
1.39	OA	Gjennomføre høring og oversende tilråding for verneforslag for Stilla/Ringstilla	01.06.2015
1.40	OP	oversende verneplan og utkast til forvaltningsplan for Hjerkinnskytefelt i tråd med Stortingets føringer til Miljødirektoratet for faglig gjennomgang før høring	31.12.2015
1.41	TE	oppsummere etter høring og oversende Fylkesmannens tilråding om Jomfruland som mulig ny nasjonalpark	31.12.2015
1.42	AA	Oppsummere etter høring og oversende Fylkesmannens tilråding av Raet som mulig ny nasjonalpark. Prosessen og tilrådingen skal omfatte arealene som inngår i transekt Skagerak (innenfor 12 nm).	31.12.2015
1.43	NO	Saltfjellet-Svartisen: Oversende etter høring Fylkesmannens tilråding for revisjonen av verneområdene, samt utkast til forvaltningsplan	31.12.2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist
1.44	NO	oversende oppsummering etter høring og fylkesmannens tilråding til Lofotodden nasjonalpark	01.06.2015
1.45	BU	Dersom det blir aktuelt, bistå Miljødirektoratet i arbeidet med å arrangere vernefagsamling	Etter nærmere avtale
1.46	Alle	bistå Miljødirektoratet i arbeidet med oppdrag fra KLD om delegering av forvaltningsmyndighet for små verneområder til kommunene. Omfang vil avhenge av i hvilken grad kommunene aksepterer tilbud.	Etter nærmere avtale, aktuelt høst 2015.
1.47	Alle (unntatt OA)	sørge for førstegangs grensemærking i alle verneområder omfattet av nasjonalparkplanen	31.12.2015
1.48	Alle	bistå Miljødirektoratet med oversikt over hvilke områder som ikke er grensemærket – oppdraget konkretiseres i nærmere oversendelse	01.05.2015
1.49	NT, ST,SF, RO,BU,OA, OP,OS	arbeide med restaurering av utvalgte myrlokalteter i tråd med nærmere retningslinjer fra direktoratet.	31.12.2015

Marint vern

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist
1.50	RO	gjennomføre høring og oversende tilråding for Jærkysten	01.06.2015
1.51	ST, NT	gjennomføre høring og oversende tilråding for områder som det ble gitt oppdrag om videreføring av i 2014.	01.07.2015
1.52	OS, HO	gjennomføre høring og oversende tilråding for områder som det ble gitt oppdrag om oppstart av i 2014.	31.12.2015
1.53	NO, TR, FI	videreføre verneplanprosess, utarbeide høringsforslag og gjennomføre høring for Nordfjorden i Rødøy, Vistenfjorden, Kaldvåg fjorden og Innhavet, Karlsøyvær, Ytre Karlsøy, Rysstraumen, Rossfjordstraumen og LoppHAVet.	Konkretiseres i eget oppdragsbrev

Skogvern

Resultatkrav

- Fylkesmannen skal følge opp de pågående og også iverksette nye skogvernprosesser i samråd med Miljødirektoratet.

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist
1.54	Alle	melde oppstart av planprosess for frivillig vern av områder der det er inngått avtaler med berørte grunneiere. Sende verneplaner på lokal og sentral høring og oversende tilrådning til Miljødirektoratet. Aktuelle områder for 2015 avklares med hvert enkelt fylke.	01.08.2015
1.55	BU, HE	melde oppstart av vern på OVF-eiendommer, sende verneplaner på lokal og sentral høring og oversende tilrådning til Miljødirektoratet.	01.08.2015
1.56	HE, BU	gjennomføre høring av verneforslag for områder på Statskog SF sin grunn (tidl. Borregaard-arealer)	31.12.2015
1.57	ST, MR, SF, HO, RO, AA, VA, TE, VF, BU, OA, OS, OP, NO	bidra i arbeidet med å velge ut lokaliteter for kartlegging i prioriterte skogtyper og på Statskog SF sin grunn: Kalkskog (Registrering 2015: ST, MR, SF, RO, AA, VA, TE. Forarbeid til registrering 2016: VF, BU, OA, OS, HE, OP, HO, NO), kystfuruskog (MR, SF) og Statskog (AA, TE, BU, OS, HE, OP, MR, ST).	Konkretiseres i egen henvendelse , jf. også møte 03.02.2015

Kulturlandskap

Resultatkrav

- sikre et oppdatert kunnskapsgrunnlag for verdifulle kulturlandskap i fylket
- utarbeide konkrete mål for forvaltningen av fylkets *Utvalgte kulturlandskap*.

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist
1.58	Alle	Vurdere status for verdifulle kulturlandskap i fylket etter nærmere mal fra Miljødirektoratet. Mal og kriterier kommer i løpet av februar.	27.03.2015
1.59	Alle	i samarbeid med fylkesmannens landbruksavdeling, fylkeskommunen og, der det er aktuelt, sametinget, utarbeide og fylle inn ny rapporteringsmal for <i>Utvalgte kulturlandskap i jordbruket</i> i fylket, etter mal som vil bli tilsendt innen 1.mai.	Etter nærmere avtale

Forvaltning av trua og sårbare arter og naturtyper

Resultatkrav

- Fylkesmannen skal videreføre driften av de handlingsplanene/faggrunnlagene som var operative i 2014 med de mulighetene som ligger i et redusert totalbudsjett.

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse - Fylkesmannen skal	Frist
1.60	Alle aktuelle	færdigstille faggrunnlag for utvalgte naturtyper og prioriterte arter som er i produksjon, og som FM har fått midler til.	31.12.2015
1.61	OP, VE, OA (øvrige aktuelle fylker bidrar)	oppsummere erfaringer med og revidere handlingsplan for UN hule eiker, kalksjøer og kalk-lindeskog. Oppdraget vil bli nærmere spesifisert.	31.12.2015
1.62	Alle	videreføre handlingsplan for slåttemark med hovedvekt på skjøtsel i spesielt verdifulle områder og å dekke variasjonen av utforminger innen fylket.	31.12.2015
1.63	HO, AA, OP	rydde i data om lauveng i Naturbase slik at de avgrenses mot slåttemark, hagemark og høstingsskog	31.08.2015
1.64	VA, RO, HO, SF, MR, ST, NT, NO	Rekartlegge kystlyngheilokaliteter i Naturbase med usikre grenser, der behovet for ny vurdering er identifisert i kvalitetssikringsgjennomgang og innmelding til Miljødirektoratet i 2014-febr 2015.	31.12.2015
1.65	AA, VA, RO, HO, SF, MR, ST, NT, NO	videreføre arbeidet med oppfølging av handlingsplan for kystlynghei med 2-3 nye områder	31.12.2015
1.66	TE, BU, VE, AA, VA, RO, HO, SF, MR, ST, NT	videreføre arbeidet med oppfølging av handlingsplan for høstingsskog med 1-2 nye områder, herunder forekomster av høstingsskog i naturtypelokaliteter som ikke er registrert som høstingsskog	31.12.2015
1.67	OA, HO, NT, ST, VE, ØF, HE, BU, RO (øvrige aktuelle fylker bidrar)	Oppsummere erfaringer med og revidere handlingsplan for dragehode, dvergålegras, elvemusling, elvesandjeger, eremitt, honningblom, hortulan, klippeblåvinge, rød skogfrue, svarthalespove og åkerrikse. Oppdraget vil bli nærmere spesifisert.	
1.68	AA	Bleka i Byglandsfjorden: Bidra til oppdatering av faggrunnlag. Kartlegge dagens leveområde og vandringsmønster der dette ikke er kjent.	

1.69	NT	<p>Namsblank i Øvre Namsen:</p> <p>Bidra til oppdatering av faggrunnlag. Kartlegge dagens leveområde og vandringsmønster der dette ikke er kjent. Supplering av namsblank i genbank.</p> <p>Elvemusling:</p> <p>Oppdatere elvemuslingdatabasen. Kjente forekomster gjøres tilgjengelig i Artskart. Oppdatere faktaarkene i elvemuslingbasen for den enkelte lokalitet. Så langt det er mulig skal også foreliggende rapporter skannes og gjøres tilgjengelig i elvemuslingdatabasen. Vassdragene som ligger inne på kultiveringsanlegget på Austevoll skal ha prioritet i arbeidet med oppdateringene av faktaarkene.</p>	
------	----	---	--

Fremmede organismer

Resultatkrav

- Fylkesmannen skal ta initiativ til tiltak mot fremmede skadelige organismer med utgangspunkt i tre-trinns tilnærmingen i Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter.

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
1.70	Alle	melde inn behov for midler til prioriterte tiltak mot fremmede organismer for 2016. Videre oppdrag vil bli gitt etter FMs innmelding av behov for midler til tiltak mot fremmede arter.	Etter nærmere avtale
1.71	Alle aktuelle	utføre prioriterte tiltak mot fremmede arter utenfor verneområder for 2015, med utgangspunkt i tiltak skissert i innmeldte behov for midler.	31.12.2015
1.72	Alle	utføre innmeldte tiltak mot rynkerose; kartlegging og/eller fjerningstiltak, i tråd med handlingsplan mot rynkerose.	31.12.2015
1.73	NT, OA, HO, HE	utføre innmeldte tiltak mot vasspest; kartlegging og/eller fjerningstiltak, i tråd med handlingsplan mot vasspest.	31.12.2015
1.74	NO, TR, FI	utføre tiltak mot rynkerose med utgangspunkt i prioriteringen gitt i brev av 21.11.2013 fra Miljødirektoratet..	31.12.2015
1.75	TE, ST	utføre innmeldte tiltak mot signalkreps	31.12.2015
1.76	AA, VA, HO	utføre innmeldte tiltak mot boersvineblom	31.12.2015
1.77	TE	Utføre innmeldte tiltak i forbindelse med vandringshinder for gjedde i Kjeldal sluse	31.12.2015

1.78	VA, OA, HO, HE, SF	Utføre innmeldte tiltak på informasjonsaktiviteter	31.12.2015
------	--------------------	--	------------

Resultatområde 03 Friluftsliv

Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftsområdene

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
3.1	ØF, OA, BU, VE, TE, AA, VA, RO, HO	etter nærmere avtale kunne bidra ifm videre oppfølging og gjennomføring av endringer som skal iverksettes etter evalueringen av Skjærgårdstjenesten	Etter nærmere avtale

Resultatområde 04 Forurensning

Sedimenter

Føringer

- sørge for at det blir ryddet opp i forurensning på land og i sjø ved de prioriterte skipsverftene der det er behov for dette. Framdriften i dette arbeidet skal være i tråd med de fylkesspesifikke oppdragene under.
- innenfor eget myndighetsområde og der det er nødvendig pålegge avbøtende tiltak for å hindre: 1) ny tilførsel av helse- og miljøfarlige stoffer til sjøbunnen, og 2) spredning av forurenset sjøbunn ved skipsverft og i de 17 prioriterte områdene, samt i andre områder, hvor det er igangsatt sedimentoppryddingsprosjekter.

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse - prioriterte skipsverft og tiltaksområder for forurenset sjøbunn – Fylkesmannen skal	Frist
4.1	AA, RO, TE	pålegge undersøkelser ved de siste skipsverftslokalitetene, avklare behov for tiltak på land og i sjø ved aktuelle lokaliteter.	31.12.2015
4.2	FI, HO, MR, RO, SF, ST, VE	pålegge tiltaksplan for forurenset grunn ved aktuelle skipsverftslokaliteter, samt pålegge gjennomføring av opprydding for aktuelle skipsverftslokaliteter med forurenset grunn.	31.12.2015
4.3	NO, TE, TR	pålegge gjennomføring av opprydding for aktuelle skipsverftslokaliteter med forurenset grunn, og motta sluttrapport fra tiltaket.	31.12.2015
4.4	VA, VF	motta sluttrapport fra opprydding i forurenset grunn ved aktuelle skipsverftslokaliteter, og skipsverftslokaliteter hvor opprydding er utført gjennom forurensningsforskriften kap. 2.	31.12.2015
4.5	BU, ØF, SF	pålegge utarbeidelse av tiltaksplan i forurenset sjøbunn ved aktuelle skipsverftslokaliteter.	31.12.2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse - prioriterte skipsverft og tiltaksområder for forurenset sjøbunn – Fylkesmannen skal	Frist
4.6	AA, BU, FI, HO, MR, NO, RO, SF, ST, TE, TR, VA, VF, ØF	rapportere elektronisk til Miljødirektoratet på status i arbeidet med prioriterte skipsverftslokaliteter. Rapportering skal skje ifm foreløpig årsrapport, og Miljødirektoratet vil i forkant av hver rapportering sende ut rapporteringsmal.	31.08.2015
4.7	AA	opprette arbeidsgruppe med Arendal kommune for oppfølging av forurenset sjøbunn i Pollen, Arendal. Følge opp og behandle søknad om tiltak i Kittelsbukt, Arendal. Følge opp undersøkelser i Pollen, og vurdere kildesøk for kvikksølv hovedsakelig rundt hot spotene.	01.03.2015 31.12.2015
4.8	BU	motta, vurdere og sende inn sluttrapport for overvåkning av indre Drammensfjord 2014. Arbeide videre med Ren Drammensfjord 2015. Følge opp videre kildekartlegging av forureningskilder til Drammensfjorden og overvåkning av vann og sediment som del av Ren Drammensfjord 2015 etter tildeling fra post 39 på Statsbudsjettet. Se supplerende tildelingsbrev for 2015 samt nærmere oppdrag/føringer i eget brev.	31.03.2015 31.12.2015
4.9	HO	Motta og vurdere rapport fra Strømundersøkelse i Sørfjorden. Følge opp arbeidet med forurenset sjøbunn i Sørfjorden og Bergen. Se supplerende tildelingsbrev for 2015 samt nærmere oppdrag/føringer i eget brev.	31.08.2015
4.10	MR	Følge opp arbeidet med forurenset sjøbunn og grunnforurensning i tiltaksplanområdet i Ålesund og de prioriterte skipsverftslokalitetene i fylket. Se supplerende tildelingsbrev for 2015 samt nærmere oppdrag/føringer i eget brev.	31.12.2015
4.11	NO	Følge opp arbeidet med forurenset sjøbunn i Ranfjorden, Bodø og Svolvær. Se supplerende tildelingsbrev for 2015 samt nærmere oppdrag/føringer i eget brev.	
4.12	VA	Følge opp oppryddingstiltak ved Bredalsholmen. Tilrettelegge for å få til et felles overvåkingsprogram for Kristiansandsfjorden. Jobbe med eventuell tillatelse til tiltak og strandkantdeponi i Flekkefjord og følge opp forberedelser og gjennomføring av tiltak i Flekkefjord. Følge opp Skipsverftet Simek som ligger i tiltaksplanområdet til Flekkefjord, og dets kobling til opprydding av forurenset sjøbunn i området.	31.12.15

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse - prioriterte skipsverft og tiltaksområder for forurenset sjøbunn – Fylkesmannen skal	Frist
4.13	RO	Samordne fremdriften med prioriterte skipsverft i forhold til arbeidet som gjennomføres i prioriterte delområder i Stavanger havneområde. FM skal spesielt prioritere å følge opp verftslokaliteten i Galeivågen når det gjelder tiltak på land og undersøkelser i sjø.	31.12.15
4.14	TE	Bidra til lokal og regional forankring av sedimentarbeidet som pågår i Grenlandsfjordene. Opprette og drifte en referansegruppe for sedimentarbeidet. Sørg for gjennomføring av og framdrift i arbeidet knyttet til å avklare mulige kilder til forurensningsspredning til sjø og elv. Ansette prosjektmedarbeider og rapportere fremdrift etter tildeling av midler fra post 39 på statsbudsjettet. Se supplerende tildelingsbrev for 2015 samt nærmere oppdrag/føringer i eget brev.	31.12.15
4.15	FI	Følge opp arbeidet med forurenset sjøbunn i Hammerfest og om nødvendig gi veiledning til Hammerfest kommune. Innenfor eget myndighetsområde jobbe videre for å stanse eventuell utlekking til sjø.	31.12.15
4.16	VE	Veilede Sandefjord kommune og behandle søknad om gjennomføring av tiltak mot forurenset sjøbunn i Sandefjordsfjorden. FM er delegert myndighet i saken. Veilede Horten kommune i Horten Indre havn-prosjektet. Sørg for å følge opp forurenset grunnlokaliteter innenfor eget myndighetsområde som kan ha spredning til Horten Indre havn.	31.12.15
4.17	ST	Følge opp oppryddingen i Trondheim havn. Sitte som observatør i styringsgruppen. Pålegge tiltaksplan og opprydding i forurenset grunn og sjøbunn i Hommelvika, der risikovurderingen viser at det er nødvendig.	Etter nærmere avtale

Grunnforurensning

Føringer

- sikre framdriften i prioriterte grunnforurensningssaker embetet har ansvar for slik at nødvendige tiltak gjennomføres.

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
4.18	VE, ST, MR, OA, FI, TR, RO, AA	følge opp prioriterte grunnforurensningssaker i fylket registrert med påvirkningsgrad 3 i databasen Grunnforurensning. På disse lokalitetene skal tiltakene være avsluttet innen utgangen av året.	31.12.2015
4.19	VE, ST, MR, OA, FI, TR, RO, TE, AAAA	Sikre at status for forurensete lokaliteter i databasen Grunnforurensning er oppdatert.	31.08.2015

Avfall og gjenvinning

Føringer

- Påse at regelverket om avfallsplaner i havner følges opp slik at vi når våre forpliktelser iht. EUs skipsavfallsdirektiv.
- Følge opp nye krav på avfallsområdet

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
4.20	Alle med kysthavner	Følge opp at alle eksisterende havner har sendt inn avfallsplaner, og godkjenne disse jf. forurensningsforskriften kap. 20. De fylkesvise havneoversiktene skal fortløpende oppdateres og status rapporteres til Miljødirektoratet på forespørsel. Aktivt følge opp de ansvarlige for de store offentlige trafikkhavnene og godkjenne innsendte planer fortløpende.	15.11.2015 15.03.2015
4.21	Alle aktuelle	Ha en særskilt gjennomgang av egenrapporterte utslippstall fra avfallsforbrenningsanlegg for 2014 for å kontrollere at rapporteringen er korrekt.	01.06.2015
4.22	Alle	Vurdere om det finnes avfallsanlegg som ikke har tillatelse i dag, men som må ha det på grunn av nye krav i industriutslippsdirektivet (IED). Avfallsanlegg som omfattes av regelverket skal være registrert i databasen Forurensning, og det skal fremgå at virksomheten er omfattet av IED.	31.12.2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
4.23	Alle	be private mottaksanlegg for farlig avfall om å redegjøre for hvordan de vil innfri kravene til finansiell sikkerhetsstillelse for maksimal mengde lagret farlig avfall. Oppdraget forutsetter at KLD endrer avfallsforskriften kap. 11 om farlig avfall, i tråd med vårt forslag og at endringene trer i kraft i første halvdel av 2015.	01.10.2015

Avløp

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdragsnr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist
4.24	Alle	Følge opp kommunene og sikre at KOSTRA-rapporteringen for alle avløpsanlegg som omfattes av kapittel 13 og 14 er koblet til korrekt tettbebyggelse, rensemetode og størrelse. KOSTRA-rapporteringen har betydning for plassering av myndighet for anleggene. Det vil si at kodeverket for tettbebyggelse må oppdateres med dagens belastning i pe (person ekvivalenter), og at det samme gjøres for de enkelte renseanlegg (pe i BOF).	30.06.2015
4.25	VA, RO, HO, SF, MR, ST, NT, NO, TR, FI	sørge for å følge opp de kommuner som har krav til primærrensing for å sikre at de kommer i mål innen fristen 31.12.2015, eventuelt har en akseptabel framdrift fram til ferdigstillelse.	31.12.2015
4.26	Alle	gjennomgå data for tungmetaller og organiske miljøgifter for 2014 som avløpsanleggene innrapporterer i februar 2015 jf. forurensningsforskriften kap 11 og 14. Avløpsanleggene skal følges opp der det avdekkes behov for det. Fylkesmannen skal også gi en vurdering av datakvalitet og behov for ytterligere oppfølging av avløpsanlegg og behov evt. endringer av kap 11 vedlegg 2 i forurensningsforskriften til Miljødirektoratet innen 31.12.2015. Miljødirektoratet vil komme med nærmere veiledning knyttet til dette oppdraget.	30.06.2015 31.12.2015

Resultatområde 05 Klima

Reduksjon av klimagassutslipp

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdragsnr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
5.1	Alle aktuelle	Gi innspill på forslag til indikatorer for areal- og bilrestriktive tiltak i forbindelse med bymiljøavtalene. Forslaget kommer på ordinær høring.	Vår 2015

5.2	Alle aktuelle	For de fylkene der det er aktuelt er det viktig å prioritere arbeidet med bymiljøavtaler høyt. Forhandlinger om bymiljøavtaler igangsettes gradvis. De første fylkene vil være Oslo/Akershus, Sør-Trøndelag, Hordaland og Rogaland, men det er ikke avklart hvilke fylker som skal forhandle om avtaler i 2015. Et kort notat som oppsummerer erfaringer og resultater fra arbeidet sendes Miljødirektoratet.	31.12.2015
5.3 (sees i sammenheng med oppdrag 5.4)	Alle	<p>Mange kommuner oppgir nettverk og samarbeid som viktige suksessfaktorer for å lykkes med klima- og energiplanlegging og komme fra plan til handling. Vi ber derfor FM om å få tilsendt et kort notat med følgende vurderinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dersom det finnes et (eller flere) klimanettverk i fylket som forvaltningen er involvert i: beskriv hvordan nettverket er organisert, og gjør en vurdering av nytten av nettverket. • Dersom det ikke finnes klimanettverk: gjør en vurdering av om det er behov for å opprette et eller om det er andre nettverk/samlinger/arenaer der reduksjon av klimagassutslipp bør inn som et tema. 	31.09.2015

Tilpasning til klimaendringer

Miljødirektoratet vil bidra til å styrke og konkretisere arbeidet med klimatilpasning hos fylkesmannen gjennom å løfte fram dette temaet på Miljøfagkonferansen 17.-19. mars 2015 og ifm vårkonferansen 2015. Vårkonferansens første dag, som DSB og Miljødirektoratet arrangerer i samarbeid, vil være en felleskonferanse om klimatilpasning for beredskaps- og miljøvernlederne hos fylkesmannen.

Føringer

- Fylkesmannen skal holde seg oppdatert og ta i bruk ny forvaltningsrelevant kunnskap (f.eks. nye klimafranskrivninger) og bygge kompetanse ved behov.
- Fylkesmannen skal gjennom sitt arbeid bidra til å identifisere barrierer og hvilke behov lokalt og regionalt nivå har i arbeidet med klimatilpasning, og spille dette inn til direktoratet.
- Det er forventet at Fylkesmannen deltar i aktiviteter (i sentrale arrangement, nettverk, prosjekter og lignende) som kan styrke arbeidet med klimatilpasning på lokalt og regionalt nivå, samt bidra til å utvikle det nasjonale klimatilpasningsarbeidet. Konkrete oppdrag til det enkelte embete vil eventuelt komme i egne oppdrag.

5.4 (sees i sammenheng med oppdrag 5.3)	Alle	<p>Mange kommuner oppgir nettverk og samarbeid som viktige suksessfaktorer for å lykkes med klimatilpasning og komme fra plan til handling. Vi ber derfor FM om å få tilsendt et kort notat med følgende vurderinger:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dersom det finnes et (eller flere) nettverk i fylket der klimatilpasning er adressert som forvaltningen er involvert i: beskriv hvordan nettverket er organisert, og gjør en vurdering av nytten av nettverket. • Dersom det ikke finnes nettverk der klimatilpasning er adressert: gjør en vurdering av om det er behov for å opprette et eller om det er andre nettverk/samlinger/arenaer der klimatilpasning bør inn som tema. 	31.09.2015
--	------	--	------------

Resultatområde 00 Tverrgående virkemidler

Miljøhensyn i planlegging

Føringer

- Fylkesmannen skal veilede regionale og kommunale planmyndigheter slik at **miljøhensyn i planprosesser etter plan- og bygningsloven** ivaretas.
- Store utbyggingstiltak og arealkrevende plansaker: Fylkesmannen skal prioritere slike saker og delta i planarbeidet fra en tidlig fase. Det skal legges vekt på å formidle nasjonale og vesentlig regionale interesser på miljøområdet og å bidra til å klargjøre hvilket handlingsrom kommunene har i arealplanlegging og – forvaltning. Fylkesmannen skal bidra til kloke og helhetlige avveier mellom ulike miljøhensyn, og mellom miljøhensyn og andre samfunnshensyn. Fylkesmannen skal videre varsle om eventuelle konflikter så tidlig som mulig og påse at miljømessige konsekvenser blir godt nok belyst i plan- og utbyggingssaker ved å stille konkrete krav til kunnskap og utredning av konsekvenser i plan- og utredningsprogram.
- Fylkesmannen skal orientere Miljødirektoratet om aktuelle konseptvalgutredninger. Miljødirektoratet kan ta en koordinerende rolle der konseptvalgutredninger berører flere fylker.
- Fylkesmannen skal følge opp rundskriv H-2/14 Retningslinjer for innsigelse i plansaker etter plan- og bygningsloven. Ved bruk av innsigelse skal det redegjøres konkret for hvilke nasjonale og viktige regionale interesser som blir berørt, og hvilke negative konsekvenser planforslaget får for disse interessene.
- Delta i de nye plannettverkene for fylkesmannen og Miljødirektoratet. Dette er et virkemiddel for å oppnå enhetlig praksis i fylkesmannens arbeid med miljøhensyn i arealplanleggingen.
- Ny statlig planretningslinje for bolig- areal- og transport skal følges opp i arealplanarbeidet.
- Utbygging av fornybar energi, samlet belastning.** Fylkesmennene har en viktig rolle i å søke å lete etter løsninger der utbygging av ny fornybar energi gir minst mulig skade på naturmangfold og andre miljøverdier. I 2015 blir det viktig å finne hensiktsmessige arbeidsdelinger mellom Miljødirektoratet og Fylkesmannen.

Motorferdsel i utmark

Føringer

- gjennom utøving av lovlighetskontroll, ha et særskilt fokus på dispensasjonsvedtak som åpner for motorferdsel på barmark (utmark)
- veilede kommunene i nytt motorferdselsregelverk og følge opp kommunenes prosesser for etablering av snøskuterløyper når nye regler blir vedtatt, følge opp nasjonale og vesentlig regionale interesser i prosessene.

Tilsyn og konsesjonsbehandling

Tilsyn

Føringer

- Fylkesmannen skal gjennom et risikobasert tilsyn sikre etterlevelse av regelverket hovedsakelig på produkt- og forurensningsområdet. Tilsynsaksjonene skal bidra til å gi god oversikt over miljøutfordringene og skal føre til en likebehandling av bransjene. Detaljert informasjon om tilsynsaksjonene for 2015 foreligger i notatet «Tilsynsplan 2015 – 2017» som ligger på fm-nett.no. Detaljert informasjon om de enkelte aksjonene blir også sendt ut/lagt ut på FM-nett i forkant av hver aksjon.
- Embetene skal gjennomføre flere uanmeldte tilsyn, og dobbeltsjekke og etterprøve opplysninger på tilsynet. Det er viktig med rask og streng oppfølging der det avdekkes alvorlige brudd på regelverket, og at fylkesmannen alltid varsler tvangsmulkt og vurderer anmeldelse av alvorlige brudd og følger disse opp med nytt tilsyn innen 6 måneder.

Oppdrag spesielt for 2015:

Fylkesmannen skal i 2015 gjennomføre følgende tilsynsaksjoner:

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse
T.1	Alle	Biloppsamlingsplasser – uke 19-21 (mai)
T.2	Alle	Mineralavfall, brevkontroll – aksjonsopplegget skal være klart i april/mai med rapportering i november
T.3	Alle	Vaskerier og renserier – uke 36-37 (september)
T.4	Noen utvalgte	Avløpsanlegg – uke 10-13 (mars)
T.5	Noen utvalgte	Bilvask – uke 23-24 (juni), i utgangspunktet liten aksjon i noen byer

T.6	Noen utvalgte	Mudre- og utfyllingssaker – uke 38-44 (september/oktober), men aksjonsopplegget skal være klart i april slik at de som ønsker det kan starte tidligere
-----	---------------	--

Tilsynsbehovet i 2015 anslås til 36,5 årsverk på landsbasis fordelt slik:

Fylke	Årsverk
Østfold	1,5
Oslo og Akershus	5,0
Hedmark	2,0
Oppland	1,0
Buskerud	2,3
Vestfold	1,3
Telemark	1,5
Aust-Agder	1,2
Vest-Agder	1,5
Rogaland	3,0
Hordaland	4,0
Sogn og Fjordane	1,8
Møre og Romsdal	2,0
Sør-Trøndelag	1,5
Nord-Trøndelag	1,5
Nordland	2,2
Troms	2,0
Finnmark	1,2
SUM	36,5

Landbasert industri og akvakultur

Føringer

- Forslag til gjennomføring av det europeiske industriutslippsdirektivet (IED) i norsk regelverk ved endring i forurensningsforskriften har vært på høring. Direktivet er foreløpig ikke tatt inn i EØS-avtalen, men Fylkesmannen bør starte forberedelse av oppfølging.

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
T.7	Alle	sørge for at alle IPPC-virksomheter (IED når forskriften vedtas) har risikoklasse 3 eller lavere, og krav til egenrapportering i tillatelsen. I Forurensning er enkelte IPPC-virksomheter registrert i risikoklasse 4	31.12.2015
T.8	Alle	Treimpregnering, produksjon av trebaserte plater og behandling av metallavfall i fragmenteringsanlegg er nye bransjer i IED i forhold til IPPC-direktivet. Avklare hvilke virksomheter som vil bli omfattet, og behov for endring av tillatelsene, (jf oppdrag 12.2.02, 2014). Følge opp med endring av tillatelser der det er behov. Miljødirektoratet vil komme tilbake med nærmere veiledning om dette. Følge opp produsenter av trebaserte plater som omfattes av IED når Best Available Technology (BAT)-konklusjoner for bransjen er publisert. Miljødirektoratet vil komme tilbake med nærmere veiledning om dette.	31.12.2015
T.9	Alle	Stille krav om myndighetspålagt overvåking for delegert industri som har utslipp til vannforekomst med risiko for ikke å nå miljømålet etter vannforskriften. Denne overvåkingen må sees i sammenheng med regionalt overvåkingsprogram og overvåkingen må innarbeides i de konkrete delprogrammer som iverksettes. Miljødirektoratet vil komme tilbake med nærmere veiledning om dette.	31.12.2015
T.10	Alle	Fremskaffe en oversikt over vedtak etter f. loven § 11 som gir tillatelse til utslipp i nasjonale laksevassdrag og -fjorder	31.12.2015

Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon**Kart og geodata****Resultatkrav**

- sørge for god oppfølging av kommunene med tanke på etablering av Miljødirektoratets data i det offentlige kartgrunnlaget (DOK).

Kartlegging og overvåking av naturmangfold**Resultatkrav**

- Fylkesmannen skal ut fra føringer som vil bli gitt fra Miljødirektoratet, og i samarbeid med kommune og kartlegger, gjennomføre kartlegging av naturtyper. Fylkesmannen må også bidra til at oppdaterte og kvalitetssikrede data fra kartlegging kommer så raskt som mulig inn i Naturbase, samt sørge for at alle eksisterende data i Naturbase har tilfredsstillende kvalitet.
- Det skal i år gjøres et større arbeid for å heve kvaliteten på eksisterende naturtypedata i Naturbase, med fokus på skog. Fylkesmannen skal, med støtte fra Miljødirektoratet, ha en viktig rolle i dette arbeidet.

Føringer

- Stortinget har i januar 2015 vedtatt en endret arbeidsdeling for kartleggingen av naturtyper der Artsdatabanken nå skal få en større rolle. Det er videre bevilget betydelige tilleggsmidler i statsbudsjettet for 2015 (budsjettforliket) til kartlegging av truede arter og naturtyper. Det er foreløpig

ikke avklart hva som skal kartlegges, hvilken metodikk som skal benyttes og hvor stor rolle fylkesmannen skal få når det gjelder nykartlegging i 2015, men det vil i løpet av mars bli sendt ut et oppdragsbrev til alle fylkesmenn med føringer for årets kartlegging og kvalitetshevingarbeidet i Naturbase.

- Fylkesmannen må sørge for en best mulig samordning av ulike kartleggingsoppdrag, inkludert oppdrag fra andre enn Miljødirektoratet.

Miljøsamarbeid i internasjonale miljøfora

Miljøsamarbeid i nord- og polarområdene

Oppdrag spesielt for 2015

Oppdrag nr.	Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
T.11	FI	Bistå Miljødirektoratet og delta i Arktisk Råd/ACAPs ekspertgruppe IPCAP (Indigenous Peoples Contaminants Action Program), som jobber med å redusere forurensning i områder der urfolk bor.	31.12.2015
T.12	HO, TR	Bistå Miljødirektoratet i arbeidet med forbedring av avfallsbehandling i Arkhangelsk og Komi under Norge-Russlandsamarbeidet, ved behov.	31.12.2015

Resultatområde 00 Del II Faste, løpende oppgaver [1]

[1] Sees i sammenheng med *Embetsoppdrag på miljøområdet – Oppgaver spesielt for 2015*.

1. Innledning[2]

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) er administrativt overordnet fylkesmannen, og samordner og koordinerer styringen av embetene. KMD oversender det årlige tildelingsbrevet til embetene, og finansierer de fleste av embetenes oppgaver over kapittel 525 gjennom rammeoverførte midler fra departementenes fagkapitler. Dette er i tråd med gjeldende finansieringsordning for fylkesmannen, jf. Retningslinjer for finansieringsordning for fylkesmannen, Fornyings- og administrasjonsdepartementet august 2009 og KMDs årlige budsjettproposisjon. Hvert departement er faglig overordnet embetene på det aktuelle fagområdet. Klima- og miljødepartementet (KLD) har delegert faglig instruksjonsmyndighet og styringsansvar overfor fylkesmannen på miljøområdet til Miljødirektoratet. Dette innebærer at direktoratet blant annet har rett til å instruere fylkesmannen i prioriteringen av ressurser og oppgaver innenfor miljøområdet.

Dette dokumentet, *Del II - Embetsoppdrag på miljøområdet – Faste, løpende oppgaver*, inneholder grunnleggende krav til fylkesmannens virksomhet på miljøområdet som strekker seg over flere år. Dokumentet beskriver fylkesmannens rolle og hovedfunksjoner, samt ansvar og langsiktige oppgaver på det enkelte resultat- og virkemiddelområde. Dette dokumentet må ses i sammenheng med *Del I - Embetsoppdrag på miljøområdet – Oppgaver spesielt for 2015* og det årlige tildelingsbrevet fra KMD.

Informasjon om oppgaver innen miljøområdet blir også formidlet og utdypet fra KLD og Miljødirektoratet til fylkesmannen i brev, møter og konferanser.

[2] *Det kan forekomme endringer i teksten fra år til år ved at oppgaver kan gå fra å være prosjektbasert eller spesifikke for et år, til å bli faste og løpende. Det vil også forekomme oppdateringer og endringer i teksten ved for eksempel at faste og løpende oppgaver endres over tid. Del II må sees i sammenheng med Embetsoppdrag på miljøområdet – Oppgaver spesielt for 2015.*

2. Hovedtrekkene i fylkesmannens myndighet og ansvar på miljøområdet

Fylkesmannens innsats er en forutsetning for å kunne gjennomføre regjeringens politikk på miljøområdet. Fylkesmannen skal arbeide for å bidra til å oppnå de miljøpolitiske målene som årlig blir presentert i KLDs Prop 1 S. på de områdene hvor etaten har myndighet og disponerer juridiske, økonomiske eller administrative virkemidler.

Fylkesmannen har en viktig rolle i å bidra til en bærekraftig utvikling blant annet gjennom å samordne en rekke samfunnssektorer på regionalt nivå og å være et viktig bindeledd mellom stat og kommune.

3. Fylkesmannens rolle og hovedfunksjoner på miljøområdet

Regional samordningsmyndighet

Fylkesmannen skal være regional samordningsmyndighet på miljøområdet, dette gjelder særlig statlig samarbeid og samordning i hovedsak rettet mot kommunene.

Initiativrolle

Med utgangspunkt i posisjonen som regjeringens representant, skal fylkesmannen virke til gagn og beste for fylket og ta de initiativ som er påkrevd.

Informasjonsknutepunkt og miljøkunnskap

Fylkesmannen skal videre holde sentrale miljøforvaltningsmyndigheter orientert om relevante, viktige spørsmål i fylket, og formidle informasjon til kommunale, fylkeskommunale og regionale statlige virksomheter om forhold på miljøområdet som antas å berøre deres virksomhet. Fylkesmannen skal bidra til at det miljøfaglige kunnskapsgrunnlaget som skal ligge til grunn for egne og andre sektors beslutninger er oppdatert og kvalitetssikret.

Myndighetsutøver

Fylkesmannen skal iverksette regjeringens politikk på miljøområdet og utøve myndighet som er tillagt eller delegert til etaten etter følgende lover med forskrifter:

- naturmangfoldloven
- forurensningsloven
- produktkontrollloven
- lov om statlig naturoppsyn
- lakse- og innlandsfiskloven
- friluftsløven
- motorferdselloven
- genteknologiløven
- viltloven
- småbåtloven
- fjelloven

Innsigelsesmyndighet etter plan- og bygningsloven

Fylkesmannen skal prioritere deltakelse i tidlig planfase og ha spesiell fokus på rett nivå for eventuell bruk av innsigelser for å sikre at kommunene og fylkeskommunene ikke vedtar planer i strid med regionale og nasjonale interesser på miljøområdet. Fylkesmannen skal ivareta miljøhensynene i planprosessene og avveie miljøhensyn mot andre hensyn i planprosessen.

Veiledning og rådgivning

Fylkesmannen har en selvstendig rolle som miljøfaglig rådgiver og veileder overfor en rekke sektorer, der kommunesektoren er den viktigste. Et viktig hjelpemiddel i denne sammenhengen er Miljøkommune.no. Fylkesmannen oppfordres til å bruke nettstedet aktivt i sin veiledning av kommunene på alle områder der kommunene har myndighet innen plan- og miljøområdet.

4. Rapportering

Følgende rapporter skal, i tillegg til de ordinære rapporteringskravene fra KMD, utarbeides spesielt i forhold til embetsoppdraget på miljøområdet og supplerende tildelingsbrev fra KLD og Miljødirektoratet.

Foreløpig årsrapport pr. 31. august

- resultatrapport – jf. mål for foreløpig årsrapport for miljøområdet. Denne vil danne grunnlaget for ordinær årsrapport på miljøområdet som skal sendes KMD.
- økonomirapport (herunder en mindre avviksrapport i november)

Endelig årsrapport pr. 31. desember

- økonomirapport
- tilskuddsrapport
- ressursrapportering årsverk, tilsyn og konsesjonsbehandling alle fagområder

Det vil bli sendt ut oppdrag/rapporteringinstruks i forkant av rapporteringstidspunktene.

Resultatområde 01 Naturmangfold

Finansiering resultatområde 1

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel kap. 525
- Tilleggsfinansiering over kap.1410, 1420 og/eller 1425

Naturoppsyn/samarbeid med SNO på tvers av fagområdene

- sende kopi av alle anmeldelser i tilknytning til særlovene som omfattes av SNO-loven til Miljødirektoratet/SNO-sentralt
- holde SNO lokalt løpende orientert om alle forhold eller hendelser som kan gi grunnlag for anmeldelse eller annen oppfølging etter særlovene som omfattes av SNO-loven
- gjennomføre bestillingsdialog med SNO, i tråd med føringsdokumenter og innen gitte frister

Helhetlig vannforvaltning

Fylkesmannen skal ha en miljøfaglig samordningsrolle i prosesser knyttet til kunnskapsgrunnet for regionale vannforvaltningsplaner, informere og gi råd til Vannregionmyndigheten (VRM), vannregionutvalg (VRU) og vannområdene (VO) for å sikre et best mulig samlet beslutningsgrunnlag. Samtidig som fylkesmannen skal ivareta sin rolle som sektormyndighet etter eget regelverk.

- karakterisere og klassifisere økologisk og kjemisk tilstand alle vannforekomster i henhold til gjeldende veiledning. Innspill fra ansvarlige sektormyndigheter i VRU og fra vannområdene skal inngå i grunnlag for vurderingen.
- registrere vurderinger, data og resultater i Vann-Nett så snart som mulig etter innkomne innspill/ny kunnskap
- planlegge/operasjonalisere overvåkingsprosjekter i samsvar med regionalt overvåkingsprogram
- nye overvåkings- og kartleggingsdata skal løpende oppdateres og raskt gjøres tilgjengelig i Vannmiljøsystemet.
- utrede forslag til tiltak innenfor egen ansvarsområde og spille det inn i den lokale tiltaksanalysen, følge opp tiltak innenfor egen sektor fra vedtatt vannforvaltningsplan /tiltaksprogram
- bidra i arbeidet i grenseoverskridende vannområder og internasjonale vannregioner på samme måte som i de norske vannregionene, ved behov i direkte samarbeid med de miljømyndigheter i nabolandet som har tilsvarende ansvar, for å sikre en harmonisert forvaltning på tvers av grensene.
- påse at vannmiljørelevant arbeid i embetet inngår i prosessene med å utarbeide regionale vannforvaltningsplaner og tiltaksprogram og samtidig tar hensyn til vedtatte planer og tiltaksprogrammer,
- delta i vannregionutvalg og vannområdeutvalg som sektormyndighet på forurensningsområdet, naturforvaltningsområdet og innen vassdragsforvaltning, og ved behov ivareta Miljødirektoratets sektoransvar på disse arenaene.
- der det er aktuelt (i regional vannforvaltningsplan, i plan- og KU-saker og i forurensningssaker), vurdere om vilkårene om varig unntak fra miljømålene etter vannforskriftens § 12 er oppfylt .
- unntak fra miljømålet i henhold til §12, skal oversendes vannregionmyndigheten slik at begrunnelsen for å unntak kan tas inn i forvaltningsplanen, jf. vannforskriftens vedlegg VII A punkt 5

Fylkesspesifikke oppgaver

Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
OS, TE, HE, ST, NT,NO, TR,	Bistå vannregionmyndighetene i samarbeidet med Sverige om grensekryssende vannområder, i tråd med den felles strategien fra 2012.	31.12.
FI	Bistå vannregionmyndighetene i samarbeidet med Finland om internasjonal vannregion i tråd med avtale og memorandum fra 2013.	31.12.
FI	Lede og være sekretariat for Den norsk-finske grensevassdragskommissjonen.	31.12.
NO	Forvaltningsplanen for vannregion Nordland omfatter også Jan Mayen. Staten er myndighet. Fylkesmannen i Nordland har ansvar for å følge opp arbeidet knyttet til vannforskriften på Jan Mayen, og i samarbeid med Vannregionmyndigheten sikre at dette inngår tilfredsstillende i arbeidet med helhetlig vannforvaltning.	31.12
OA, ST, SF	Delta i redaksjonsgruppen for Vannmiljøsystemet	31.12
HE, VA, SF	Delta i data og rapporteringsprosjektet under vannforskriften.	31.12
OS, HO	Delta/bidra inn i overvåkingsprosjektet under vannforskriften.	31.12
OS	Delta i miljøtiltaksprosjektet under vannforskriften	31.12
HO, VA	Delta i plan- og prosjektprosjektet under vannforskriften	31.12
BU	Delta i miljøtilstandsprosjektet under vannforskriften	31.12
OP	Delta i grunnvannsprosjektet under vannforskriften	31.12

Miljøhensyn i vassdragsreguleringssaker

Fylkesmannen er myndighet for alle naturforvaltningsvilkår i vannkraftskonsesjoner med unntak av konsesjoner som berører anadrom fisk og deres leveområder. Hjemmel til å følge opp vilkår knyttet til konsesjoner som berører laks, sjørøret og sjørøye ligger i Miljødirektoratet.

- vurdere behovet for ny kunnskap om effekter av vassdragsreguleringssaksjoner og vurdere tiltak for å redusere negative effekter på biologisk mangfold, friluftsliv og landskap
- vurdere behov for å gi nye pålegg og om det er behov for å endre eldre pålegg, og se pålagt overvåking i sammenheng med regionalt overvåkingsprogram og innarbeidet i de konkrete delprogrammer som iverksettes
- føre kontroll og tilsyn med etterlevelse av vilkår og pålegg innen myndighetsområdet
- informere Miljødirektoratet om behov for eventuelle undersøkelser og tiltak rettet mot anadrome fiskebestander, og bistå oss i pågående saker.
- Avgi uttalelser i forbindelse med konsesjonssøknader om liten og stor vannkraft, samt søknader om O/U prosjekter.
- Følge opp og avgi uttalelser i revisjonsprosesser av vannkraftskonsesjoner.

Forvaltning av anadrome laksefisk og innlandsfisk

- ivareta villfiskinteresser i tråd med naturmangfoldloven, lakse- og innlandsfiskekloven og vannforskriften og utføre oppgaver og saksbehandling i henhold til dette regelverket. Regulere fisket etter nærmere retningslinjer, i tillegg ha beredskap i forbindelse med midtsesongevaluering, ivareta kunnskapsgrunnlaget (bl.a. fangststatistikk, lakseregisteret, kategorisering, NLV/NLF programmet, informasjon til VRL), fordele tilskuddsmidler (bruk av elektronisk søknadssenter er obligatorisk).
- ivareta egne oppgaver og samarbeide med FK om innlandsfiskeforvaltning
- gjennom bestillingsdialogen med SNO lokalt, drøfte faglige prioriteringer og forventninger knyttet til planleggingen av lakseoppsynet
- bidra i arbeidet med å videreutvikle det nettbaserte kultiveringsregisteret.
- holde seg oppdatert om situasjonen med hensyn på lakselus og rømt oppdrettsfisk i fylket, og sette Miljødirektoratet som kopimottaker på alle uttalelser vedrørende naturvern, sårbar natur, biologisk mangfold, friluftsliv- fiske- og viltinteresser i akvakultursaker.
- melde fra til Miljødirektoratet når embetet får inn melding om mistanke om urapportert rømming fra oppdrettsanlegg

Fylkesspesifikke oppgaver

Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist
ØF, OA, HE, OP, BU, VE, TE, AA, VA, RO, HO, SF	skal sørge for vurdering, gjennomføring og overvåking av lokale kalkingsprosjekter. Alle kalkede lokaliteter skal ha etterprøvbare vannkjemiske og/eller biologiske mål som overvåkingsresultatene skal vurderes opp mot. Data fra overvåkingen skal registreres i vannmiljøsystemet, og kalkingsdata skal registreres i kalkingsbasen. Melde inn begrunnet behov for midler til lokale kalkingsprosjekter, og rapportere bruk av midler fra forrige år på spesifiserte skjema.	10. 01
SF, HO, RO, VA, AA	skal i samarbeid med Miljødirektoratet sørge for en mest mulig optimal kalking i kalkede laksevassdrag. Melde inn begrunnet behov for midler til kalkingsprosjekter i laksevassdrag, rapportere kalkforbruk, bruk av midler og størrelsen på fondsmidler på spesifiserte skjema, per 31.12.d.å og 31.7.n.å.	10. 01 og 15. 08

Viltforvaltning

Fylkesmannens oppgaver på viltforvaltning omfatter primært arter som ikke er høstbare.

- ivareta rollen som klageinstans for kommunale vedtak i saker som omfatter aktuelle høstbare arter
- behandle saker der Fylkesmannen er delegert myndighet etter viltloven og naturmangfoldloven med tilhørende forskrifter
- ivareta hensynet til viltets leveområder i arealplanleggingen og gjennom bruk av innsigelse der det er nødvendig
- følge opp og veilede kommuner og andre om forskrift om fallvilt og preparantvirksomhet og om nettbasert saksbehandlingsløsning for tildeling av fallvilt og merking og registrering av vilt, se Miljøkommune.no for veiledning
- behandle søknader om vilttiltak over kap 1425 post 71.3. Søknadene skal behandles i det elektroniske søknadssenteret iht. de frister som framgår av rundskriv T-1/2014. Denne behandlingen er nødvendig for at tilskuddsmottaker skal få tilgang til å rapportere elektronisk via søknadssenteret, og for å få et helhetlig bilde på disponering av budsjettposten.

- FMST har i samråd med berørte fylkesmenn (OP, MR) ansvaret for forvaltningen av moskus.

Roviltforvaltning

- arbeide for å sikre bestander av brunbjørn, jerv, ulv, gaupe og kongeørn i tråd med etablerte bestandsmål i regionen, jf. naturmangfoldloven og viltoven med tilhørende forskrifter, og innenfor denne rammen arbeide for at de skader som disse roviltartene volder husdyr og tamrein blir minst mulig. Fylkesmannen skal sørge for en balansert og differensiert forvaltning. Arbeidet skal skje i tråd med føringer fra rovtviltneemnda i den enkelte region.
- sørge for informasjon om skadeforebyggende og konfliktdependende tiltak til kommuner og brukere, dessutan om regelverk og tilgjengelige standarder/tjenester og tilskuddsordninger, og iverksette tiltak.
- videreføre arenaer for dialog, kommunikasjon og kunnskapsformidling for rovtvilt i forhold til *berørte grupper*. Fylkesmannen skal bidra til kompetanseoppbygging knyttet til jakt og felling, kommunenes rolle og knyttet til forvaltningskompetansen hos rovtviltneemndene. Arbeidet bør i størst mulig grad forankres i den regionale forvaltningsplanen for rovtvilt.
- forvalte kongeørn og betingede fellingsstillatelser av brunbjørn, ulv, gaupe og jerv i forbindelse med skadesituasjoner, samt administrere kvotejakt på gaupe og lisensfelling på brunbjørn, ulv og jerv. Uavhengig av om søknad innvilges eller ikke, skal det være en rask behandling av skadefellingsøknader i beitesesongen. Andre saker skal også behandles så raskt at saken ikke mister aktualitet.
- fungere som faglig veileder og eventuelt sekretariat for regional rovtviltneemnd
- gi innspill til og bidra til å videreutvikle regionale forvaltningsplaner for rovtvilt
- behandle individuelle søknader om erstatning for husdyr og tamrein som blir drept eller skadet av rovtvilt
- viderefremidle rovtviltobservasjoner til regional rovtviltansvarlig i SNO
- samle prøver for kartlegging av bjørnebestanden via elgjegere, primært i områder med forekomst av binner. Eventuelt andre områder for innsamling avklares i samråd med Miljødirektoratet. De aktuelle fylker må i henhold til særskilt instruks administrere denne innsamlingen. I tillegg skal fylkesmannen bistå SNO ved særlige behov for målrettede innsamlinger i skadesituasjoner.
- innhente og rapportere kjent kunnskap om hekkeforekomst av kongeørn for bruk i det nasjonale overvåkningsprogrammet for rovtvilt både i henhold til fastsatt skjema og elektronisk i Rovbase
- innen eget fylke/region bidra til en god samordning av landbruks-, dyreverm- og miljøvirkemidler på regionalt nivå slik at statlige virkemidler innen rovtviltforvaltningen drar i samme retning
- fortløpende orientere Miljødirektoratet om fellinger som iverksettes av fylkesmannen ved at vedtakene legges ut på etablert Sharepoint løsning
- oppdatere Rovbasen: Innsamlede data på DNA prøver, søknader om erstatning for tamrein og sau, opplysninger om avgang av rovdyr som felles eller dør på annet vis m.m. legges inn fortløpende. Fylkesmannen er videre ansvarlig for at Rovbasen holdes fortløpende oppdatert på døde rovdyr under lisensfelling og kvotejakt.

Forvaltning av villrein

- arbeide for at villreinens leveområder ikke blir ytterligere redusert som følge av irreversible arealinngrep, og for at de negative effektene av menneskelige forstyrrelser i forhold til villreinens leveområder begrenses
- veilede fylkeskommuner og kommuner om hvordan hensyn til villrein skal ivaretas i arealplanleggingen, se www.miljokommune.no for veiledning
- Berørte Fylkesmenn skal sikre at villreinneemndene benytter Hjorteviltregisteret for administrative opplysninger knyttet til bestandsforvaltning og forvaltning av forvaltningsstrukturer (vald/jaktfelt/rapporter) og som primærdatakilde for all hjorteviltstatistikk

Fylkesspesifikke oppgaver

Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal
VA, TE, BU, SF, MR, OP, ST, HE	skal i samarbeid med Norsk Villreinsenter veilede villreinneemndene og villreinnutvalgene
VA, TE, BU, SF, MR, OP, ST, HE	skal på vegne av aktuell villreinneemnd drive økonomiforvaltning av tilbakeførte fellingsavgiftsmidler til tiltak i villreinnrådene (1425.71.2), samt forvalte midler til drift av nemndene (1425.01)

Forvaltning av verneområder og opprettelse av nye verneområder

- forvalte verneområder som de har ansvaret for slik at verneverdiene opprettholdes/gjenopprettes i tråd med naturmangfoldloven, verneforskrift inkl. vernemål og etter Miljødirektoratets retningslinjer om områdevern og forvaltning, også rundskriv om Forvaltning av verneforskrifter.
- bidra til vern av et representativt utvalg av norsk natur for kommende generasjoner.
- bistå Miljødirektoratet i arbeidet med å basiskartlegge verneområder etter NiN-systemet.
- utforme bevaringsmål og tilhørende overvåkingsmetoder i samsvar med veileder og datastruktur i Miljødirektoratets fagsystem NatStat.
- sørge for at data om verneområder i Naturbase til enhver tid er oppdatert.
- følge opp og bidra aktivt til gjennomføringen av forvaltningsordningen for nasjonalparker og andre større verneområder, samt vilkår for delegering

for øvrige kommuner som har fått delegert forvaltningsansvaret for verneområder. Det innebærer bl.a. å bistå med kompetansedeling, oppdatering av Naturbase, rådgivning og opplæring, gyldighetsvurdere vedtak, følge opp avtalte rapporteringsrutiner med nasjonalpark-/verneområdestyrene/kommunene, og å ivareta kommunene i bestillingsdialogen etter gitte retningslinjer. Videre bistå med å synliggjøre behov for kartlegging og overvåking i de aktuelle områdene,

- tre inn som sekretær for nasjonalpark-/verneområdestyret i områder der nasjonalpark-/verneområdeforvalter av ulik grunn får langtidsfravær fra arbeidet
- bistå Miljødirektoratet med faglige vurderinger i forbindelse med erstatningsoppgjør for verneområder
- sørge for gjennomføring av grensemerking av verneområder.
- ha dialog med nasjonalparksentrene i fylket for å bidra til at de på en best mulig måte oppfyller miljøforvaltningens intensjoner med hensyn til drift og videreutvikling i tråd meddokumentet Rapport 2005-1 "Policy og retningslinjer for miljøforvaltningens samarbeid med nasjonalparksentrene"
- ved behov orientere Miljødirektoratet om forhold av betydning for den økologiske tilstanden i norske Ramsar-områder, jf. forpliktelsene i artikkel 3.2 i Ramsarkonvensjonen
- oversende kopi av alle dispensasjoner til Miljødirektoratet og lokalt SNO
- Gjennom bestillingsdialogen med lokalt SNO drøfte faglige prioriteringer og forventninger knyttet til oppsyn, samt bestilling av gjennomføring av tiltak. Innmelding av behov for tiltaksmidler, meldes inn via Elektronisk søknadssenter.
- Rapportere på tiltaksmidler i verneområder finansiert over kap 1420.31 i rapporteringsløsning i Elektronisk søknadssenter.
- Administrere brukere i kommunene til Miljøvedtaksregisteret
- ta i bruk nye maler for informasjonsmateriell i hht Merkevarestrategien når dette foreligger
- Marint vern: Fylkesmannen skal gjennomføre utredningsprosess for områder i marin verneplan på regionalt nivå etter retningslinjer fra Miljødirektoratet og KLD.

Skogvern:

- bidra til gjennomføring av frivillig vern-prosesser med sikte på å fange opp prioriterte lokaliteter, som omfatter gjennomføring av formell verneplanprosess inkl. tilrådinger innen 1. august. Miljødirektoratets (tidligere DNS) retningslinjer for saksbehandling ved frivillig vern av skog av 25. november 2006 følges
- gjennomføre verneplanprosesser for utvalgte områder på Statskog SFs og OVF's eiendommer og sende tilrådinger til Miljødirektoratet innen 1. august d.å.
- bidra med faglige vurderinger i forbindelse med erstatningsoppgjør og makeskifte
- bistå i forbindelse med systematiske kartlegginger av prioriterte skogtyper
- gi innspill til skogeierforeningene om områder som bør prioriteres i arbeidet med å få fram tilbud om frivillig vern. Kan gjelde både utvidelse av eksisterende reservater/verneområder og andre prioriterte skogområder, inkludert prioriterte skogtyper (blant annet bekkeløfter, edellauvskog, kalkskog og kystfuruskog).

Fylkesspesifikke oppgaver

Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal
SF	drifte og vedlikeholde nettsidene www.nasjonalparkstyrer.no
NO, HO, SF, MR	følge opp Den norske verdensarven med natur

Kulturlandskap

- delta og bidra på samarbeidsarenaer med kulturminnemyndighetene og Sametinget som berører felles ansvar for kulturlandskap. Rådgivning og samordning av virkemidler er sentralt for å oppnå ønskede miljøeffekter
- i samarbeid med kulturminnemyndighetene videreføre arbeidet med "Utvalgte kulturlandskap i jordbruket".
- i samarbeid med kommuner og aktuelle sektorer sikre forvaltning av de biologisk mest verdifulle kulturlandskapene i fylket
- sørge for fortløpende oppdatering av naturtyper, utvalgte kulturlandskap og kulturlandskapsmodulen i Naturbase
- bidra i årsrapportering for Utvalgte kulturlandskap i jordbruket, i samarbeid med regional kulturminneforvaltning.

Forvaltning av trua og sårbare arter og naturtyper

- utføre oppgaver i arbeidet med trua og sårbare arter og naturtyper, som omfatter "prioriterte arter" og "utvalgte naturtyper"
- bidra til utarbeidelse av faggrunnlag for aktuelle kandidater til prioriterte arter og utvalgte naturtyper
- følge opp vedtatte handlingsplaner; fastsette økologiske funksjonsområder for prioriterte arter der slike bestemmelser er gitt i evt. forskrift, og sørge for innleggelse/kvalitetssikring av områdene i ArtsObs når versjon 2.0 er klar
- fylkesmenn med koordineringsansvar for gjennomføring av handlingsplan for trua arter eller naturtyper skal koordinere aktivitetene som skisseres i handlingsplanen, og bl.a. kartlegging, bevaringstiltak, mv. Fylkesmannen må sørge for å følge opp aktuelle tiltak også i handlingsplaner hvor embetet ikke har koordinerende rolle.
- involvere SNO lokalt i oppfølgingen av handlingsplanene der dette er formålstjenelig, gjennom formalisert bestilling av SNO innsats knyttet til

- kartlegging, overvåking og tiltak i henhold til handlingsplanene, jf egen prosedyre for bestilling av SNO-ressurser
- koordinere arbeidet i skjøtselsgruppene for kulturmark på fylkesnivå under handlingsplan for slåttemark og slåttemyr, kystlynghei og høstingsskog og følge opp disse
- sørge for samordning av økonomiske virkemidler til skjøtsel og tiltak både mellom midler til "prioriterte arter" og "utvalgte naturtyper", trua naturtyper, trua arter og verneområder og mellom disse og landbrukets midler
- behandle søknader om tilskudd til tiltak for truede arter og naturtyper over kap 1420 post 82, og sørge for at tilskuddsmidlene blir utbetalt. Søknadene skal behandles i det elektroniske søknadssenteret iht de retningslinjer og frister som framgår av rundskriv T-1/2015. Svar på søknad om tilskudd skal inneholde opplysning om klageadgang ved helt eller delvis avslag, og det skal settes krav om rapportering fra tilskuddsmottaker.

Fremmede organismer

- samordne planlegging og iverksetting av tiltak, herunder informasjonsvirksomhet, mot fremmede organismer i og utenfor verneområder.
- følge opp Fylkesmannens koordinerende rolle overfor sektorer og den veiledende rollen overfor kommunene i henhold til *Tverrsektoriell nasjonal strategi og tiltak mot fremmede skadelige arter*.
- inkludere kartlegging og overvåking av fremmede organismer og tilhørende bekjempelsestiltak i forvaltningsplaner og som en del av det generelle skjøtselsarbeidet i verneområdene.
- stedfestet informasjon om fremmede arter som er innhentet gjennom innkjøp av tjenester eller direkte av Fylkesmannen skal innen prosjektens utløp (senest innen utløpet av gjeldende år) være bekreftet lagt inn og gjort tilgjengelige i Artobservasjoner eller Artskartbehandle søknader om utsetting av utenlandske treslag til skogbruksformål, og sikre et godt kunnskapsgrunnlag for beslutningene.

Resultatområde 03 Friluftsliv

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel kap. 525

Ivaretagelse av attraktive friluftslivsområder

- medvirke til at friluftslivsverdier og allemannsretten ivaretas i plan- og enkeltsaker etter plan- og bygningsloven iht til sektoransvaret for friluftslivet, og om nødvendig fremme innsigelse til kommunale planer som ikke er i samsvar med nasjonal politikk
- motivere kommunene til å gjennomføre vedtatte planer for grønnstruktur og markaområdene
- stadfeste atferdsregler vedtatt av kommunene etter friluftslovens § 15.

Fylkesmannens rolle som grunneier/rettighetshaver på vegne av staten i de statlig sikra friluftsområdene

Fylkesmannen skal opptre som grunneier og rettighetshaver på vegne av staten innen sitt fylke i henhold til DN-håndbok 30-2011, og:

- gi uttalelser til Miljødirektoratet i saker som skal avgjøres av direktoratet
- ivareta statens interesser i kart- og delingsforretninger, plansaker, jordskiftesaker, som nabo og ved ulovligheter på statens eiendom
- bistå Miljødirektoratet i arbeidet med å kvalitetssikre og supplere manglende kartdata til de statlig sikra friluftslivsområdene i Naturbasen
- avgjøre søknader om midlertidig omdisponering inntil 10 år
- på vegne av staten som grunneier eller rettighetshaver, godkjenne alle forvaltningsplaner med tiltaksplan for tilrettelegging. Dette vil være en kontroll med at foreslåtte tiltak er i tråd med intensjonene for sikringen og der staten er eier gis dermed grunneiers aksept for at planlagte tiltak kan gjennomføres.

Forvaltning og drift av de statlig sikra friluftslivsområdene

Fylkesspesifikke oppgaver

Embete	Oppdragsbeskrivelse – Fylkesmannen skal	Frist
OS, OA, VE, TE, AA, VA, RO	bidra til drift og videre utvikling av Skjærgårdstjenesten, både som faglig premissgiver og gjennom deltakelse i etablerte samarbeidsfora, samt bidra til å utvikle god regional samhandling med SNO.	
OS, OA, VE, TE, AA, VA, RO	behandle søknader om driftsmidler til Skjærgårdstjenesten og utbetale dette til driftsområdene, samle inn og godkjenne rapport og regnskap for forrige år.	01.04
OS, OA, VE, TE, AA, VA, RO	rapportere til Miljødirektoratet hvordan tildelte midler på kap 1420.78 er fordelt mellom driftsenhetene. Kopier av driftsenhetenes regnskap for 2014 skal følge rapporten.	31.08

Tilrettelegging for jakt og fiske

- som faglig overordnet den kommuneansvarlige for jegerprøven, kontrollere at jegerprøven gjennomføres i henhold til forskrift, studieplan og instruks.
- samordne kommunenes refusjon av utgifter til jegerprøven, motta kommunenes refusjonskrav for utgifter de har hatt ved gjennomføring av jegerprøven, sende samlet krav til Miljødirektoratet, og refundere midlene tilbake innen 01.05

Resultatområde 04 Forurensning

Finansiering

- Finansiert over fylkesmannens ordinære driftskapittel kap. 525
- Tilleggsfinansiering over kap. 1420

Skipsverft og sedimenter

- følge opp og sørge for framdrift i arbeidet med opprydding på land og i sjø ved de prioriterte skipsverftene
- innenfor eget myndighetsområde og der det er nødvendig, pålegge avbøtende tiltak for å hindre ny tilførsel av helse- og miljøfarlige stoffer til sjøbunnen, og spredning fra forurenset sjøbunn ved skipsverft og i de 17 prioriterte områdene, samt i andre områder hvor det er igangsatt sedimentoppryddingsprosjekter
- i saker der fylkesmannen ikke er forurensningsmyndighet, være pådriver og bidra lokalt til at handlingsplanen for opprydding i forurenset sjøbunn blir gjennomført i henhold til ansvarsfordeling avklart med Miljødirektoratet
- bidra til at det opprettes referansegruppe/styringsgruppe i de prioriterte områdene, og delta aktivt i disse. Referansegruppen/styringsgruppen bør også koordineres med referansegrupper opprettet i de enkelte vannområdene
- sørge for at arbeidet med forurenset sjøbunn og forslag til avbøtende tiltak implementeres i Vannregionmyndighetens vannforvaltningsplaner etter krav i vannforskriften
- sørge for løpende oppdatering av databasen "Vannmiljø" med vann- og sedimentdata fra pålagte undersøkelser, tillatelser og overvåking innen eget myndighetsområde
- informere Miljødirektoratet om saker på sedimentområdet som kan forventes å bli kontroversiell eller få prinsipiell betydning
- avgjøre søknader om mudring og dumping, jf. forurensningsforskriften kapittel 22 mudring og dumping i sjø og vassdrag, samt utfylling i sjø, og sørge for at disse blir behandlet i henhold til vannforskriftens bestemmelser og at naturmangfoldloven blir tilstrekkelig vurdert i saksbehandlingen.
- fortløpende legge inn i Forurensning tillatelser til mudring og dumping, samt utfylling gitt med hjemmel i forurensningsloven
- samordne tiltak i forurenset grunn og i sjø med det arbeidet som gjennomføres i forbindelse med tiltaksplanene.
- følge opp overvåking etter tiltak i de prioriterte områdene hvor fylkesmannen er forurensningsmyndighet.

Grunnforurensning

- løpende følge opp forurensete lokaliteter og om nødvendig pålegge undersøkelser og opprydding innenfor bransjer Fylkesmannen har ansvar for.
- Veilede og følge opp kommuner i deres arbeid vedrørende nedgravde oljetanker i henhold til forurensningsforskriften kap. 1 og rundskriv T-5/98.
- Veilede og følge opp kommunal forurensningsmyndighet i bygge- og gravesaker i forurenset grunn i henhold til forurensningsforskriften kapittel 2. Dette inkluderer også at kommuner legger inn informasjon om forurensete lokaliteter i databasen Grunnforurensning.
- løpende vedlikeholde databasen Grunnforurensning med data om forurenset grunn for å sikre at allmennheten til enhver tid har oppdatert informasjon om de lokalitetene i matrikkelen som Fylkesmannen har ansvaret for innen delegerte bransjer
- avklare med Miljødirektoratet oppfølging av større og komplekse grunnforurensningssaker hvor det er betydelig fare for spredning av miljøgifter eller helsefare.
- avgjøre klager på kommunale vedtak fattet i medhold av forurensningsforskriften kapittel 2 opprydding i forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider og.

Akutt forurensning

- bistå Interkommunale utvalg mot akuttforurensning (IUAene) i fylket med miljøfaglig kompetanse og utarbeiding av miljøårbarhetskart og delta med observatørstatus i møtevirksomhet, samt delta på øvelser
- veilede kommunale myndigheter ved håndtering av hendelser med akutt forurensning av lokal karakter
- vurdere behov for deltagelse i Kystverkets øvelser og beredskapssamlinger

Under aksjoner:

- gi miljøfaglig bistand til IUAs ledelse under kommunale/interkommunale aksjoner mot akutt forurensning
- gi miljøfaglig bistand til Kystverkets ledelse ved statlige aksjoner mot akutt forurensning
- ved statlige aksjoner, underrette og oppdatere Miljødirektoratet på relevante områder innenfor direktoratets ansvarsområder
- føre tilsyn og eventuelt stille krav dersom myndighet i enkeltsaker blir delegert til Fylkesmannen etter nærmere avtale med Miljødirektoratet
- føre tilsyn og eventuelt stille krav til aksjoner mot mindre tilfeller av akutt forurensning dersom myndighet i slike enkeltsaker blir delegert til Fylkesmannen etter nærmere avtale med Kystverket.

Avfall og gjenvinning

- avgjøre søknader om tillatelser til mottak/lagring/behandling av avfall (inkludert slam) og mottak/mellomlagring av farlig avfall
- avgjøre søknader om tillatelser til nyttig bruk av avfall internt på området til bedrifter med tillatelse fra fylkesmannen
- følge opp avfallsforskriften og forurensningsforskriften på de områdene hvor fylkesmannen har myndighet
- formidle myndighetenes avfallspolitikk til kommuner, avfallselskaper og andre aktører

Avløp

- avgjøre søknader om utslipp av kommunalt avløpsvann i samsvar med forurensningsforskriften kapittel 14 og retningslinje TA-2237/2007 om sanitært og kommunalt avløpsvann, og naturmangfoldloven
- veilede kommunen som forurensningsmyndighet i bruk av forurensningsforskriften kapittel 11, 12, 13, 15, 15A og 16, se www.miljokommune.no for veiledning
- avgjøre klager på kommunale vedtak fattet i medhold av forurensningsforskriften kapittel 13 og 15A
- samarbeide med de fylkeskommuner som er vannregionmyndighet for å sikre at tiltak mot overgjødning og nedslamning er tilstrekkelig innarbeidet i forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer som følger av gjennomføringen av vannforskriften
- besvare henvendelser innen avløpsområdet og sørge for god kommunikasjon med kommunene og industrien når industrivirksomhet skal koble seg til kommunalt nett.
- rapportere i foreløpig årsrapport om status for innføring av kravet til akkreditert prøvetaking, inkludert antall avvik og eventuelle pålegg om utbedring
- følge opp anlegg som ikke etterkommer renskravene

Se også virkemiddelområde *Miljøhensyn i planlegging*

Luftforurensning

- følge opp at bestemmelsene om luftkvalitet (T-1520) er tilstrekkelig ivaretatt i kommunenes overordnede planlegging etter plan- og bygningsloven, og etter behov også i andre plansaker, og følge opp kommunenes arbeid på dette området etter behov.
- følge opp at aktuelle kommuner ivaretar luftkvalitet i kommuneplanbestemmelsene, samt utarbeider luftsonekart etter T-1520
- veilede og bistå kommunene i oppfølging av T-1520 (se Miljokommune.no) og annet aktuelt regelverk for luftkvalitet

Støy

- følge opp at bestemmelsene om støy (T-1442) er tilstrekkelig ivaretatt i kommunenes overordnede planlegging etter plan- og bygningsloven, og etter behov også i andre plansaker, og følge opp kommunenes arbeid på dette området etter behov
- Følge opp at kommuner med relevante støykilder ivaretar støy i kommuneplanbestemmelsene, samt utarbeider støysonekart etter T-1442 som grunnlag for støyarbeid i kommunene
- veilede og bistå kommunene i oppfølging av aktuelt støyregelverk, blant annet ved bruk av www.miljokommune.no
- følge opp forurensningsforskriften kap. 5 om støy

Resultatområde 05 Klima

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel kap. 525

Redusere klimagassutslipp

Se også *tverrgående virkemidler, miljøhensyn i planlegging*

- være godt kjent med nasjonal klimapolitikk, som Meld. St. 21 (2011-2012) Norsk klimapolitikk, statlige planretningslinjer (SPR) for klima- og energiplanlegging, statlige planretningslinjer (SPR) for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging, samt regjeringens forpliktelser og målsettinger innen fornybar energi.
- følge opp og veilede kommunene i deres klimaarbeid. Fylkesmannen bør:
- ha en klimakoordinator eller annen definert kontaktperson som kommunene kan ta kontakt med ved behov. Klimakoordinatorens rolle kan innebære å vurdere behovet for å legge til rette for klimanettverk mellom kommunene, eller å arrangere klimaseminar for kommunene
- Informere om nasjonal klimapolitikk, gode eksempler på gjennomførte tiltak og regionale og kommunale aktiviteter på området på fylkesmannen.no.
- følge opp at kommunene kommer fra plan til handling i arbeidet med klima- og energiplaner og at de integrerer klimahensyn i arealplanleggingen i tråd med SPR for klima- og energiplanlegging.
- holde oversikt over og veilede kommunene i deres arbeid med klima- og energiplanlegging. Fylkesmannen bør ha særlig fokus på å følge opp at planene har realistiske handlingsprogram med klar ansvarfordeling og framdriftsplaner, og at tiltak innarbeides i andre regionale og kommunale planer. Se www.Miljokommune.no for veiledning
- kontrollere om målsettingene og strategiene i kommunens klima- og energiplaner finnes igjen i kommuneplanene og i kommuneplanenes samfunnsdel, og etterlyse oppfølging av klima- og energiplanene hvis dette ikke er gjort.
- gjennom høringsuttalelser og annen involvering bidra til at klima- og miljøhensyn blir ivaretatt i overordnede arealplanleggingsprosesser, som omfatter konseptvalgutredninger, bypakker, regionale samarbeid og prosesser knyttet til Nasjonal Transportplan
- følge opp statlige planretningslinjer (SPR) for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging ved å delta i arbeidet med areal- og

transportplaner, spesielt for byområder. Det skal legges særskilt vekt på et bærekraftig utbyggingsmønster med rett lokalisering av ulike virksomheter med vekt på reduksjon av energi- og transportbehovet og tilrettelegging for bruk av miljøvennlig fornybar energi, blant annet ved fortetting og transformasjon ved kollektivknutepunkter. Fylkesmannen kan også motivere og veilede mht innføring av virkemidler for å øke bruken av kollektivtransport, sykkel og gange, blant annet gjennom parkeringsnormer og økonomiske virkemidler som bidrar til å redusere bilbruk.

- for de fylkene der det er aktuelt er det viktig å prioritere arbeidet med bymiljøavtaler høyt. Bymiljøavtalene innføres gradvis. De første fylkene vil være Oslo/Akershus, Sør-Trøndelag, Hordaland og Rogaland.

Tilpasning til klimaendringer

- være godt kjent med nasjonal klimapolitikk, som Meld. St. 21 (2011–2012) Norsk klimapolitikk og Meld. St. 33(2012–2013) Klimatilpasning i Norge
- holde seg oppdatert på hva som legges ut på nettsiden Klimatilpasning.no, samt nettsiden til Norsk klimaservicesenter, klimaservicesenteret.no.
- samordne sitt arbeid på klimatilpasning på tvers av avdelinger/sektorer og embeter
- veilede og følge opp kommunen i arbeidet med klimatilpasning, f.eks. ved bruk av Statlige planretningslinjer for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging (4.7) og Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging.

Resultatområde 00 Tverrgående virkemidler

Finansiering

- Finansierte over fylkesmannens ordinære driftskapittel kap. 525
- Tilleggsfinansiering over kap. 1420 jf inntektsfullmakt gebyrer

Tilsyn og konsesjonsbehandling

Tilsyn

- gjennomføre risikobasert tilsyn i henhold til kontrollplanen i Forurensning og på virksomheter hvor det er avdekket eller er mistanke om alvorlige avvik
- iverksette nødvendige kvalitetsikringstiltak for å sikre enhetlig praksis i miljøforvaltningen
- ved alvorlige avvik, bruke tvangsmulkt og vurdere anmeldelse, for å sikre at regelverket etterleves
- følge opp alvorlige avvik med nytt tilsyn 6 måneder etter at fristen for å rette opp avviket er satt
- delta i det regionale/lokale samordningsarbeidet og samordne tilsynsaktiviteten med andre HMS-etater der dette er hensiktsmessig
- alt tilsyn som er planlagt skal registreres så nøyaktig som mulig med minimum ukenummer i Forurensning innen 15. februar. Tilsyn som planlegges i løpet av året skal fortløpende legges inn i Forurensning, for å sikre informasjon om tilsynene våre til andre tilsynsetater jamfør Tilsynsmyndighetenes retningslinje for samordnet tilsyn og felles tilsynsprofil
- sammenstille og oppsummere resultatene så raskt som mulig i etterkant av aksjonene. Det er viktig at fristene for rapportering til Forurensning overholdes
- innen 1. desember oversende prognoser for totale gebyrinntekter for det kommende år
- bruke den nye gebyrveilederen og følge føringer i aksjonsnotat for å fastsette riktig gebyr for tilsynene
- sende inn foreløpig budsjett rapport 10. september, og endelig budsjett rapport 10. januar i henhold til prosedyre for budsjett og fakturabehandling. Sammen med endelig budsjett rapport sende inn årlig ressursrapportering på konsesjons- og tilsynsbehandling.

Landbasert industri og akvakultur

Se også resultatområde 1

- avgjøre søknader om utslipp fra industri, akvakultur og annen virksomhet innenfor delegerte saksområder
- vurdere søknader etter bestemmelsene i vannforskriften §§ 4 – 7 og § 12, og påse at det ikke gis utslippstillatelser som medfører at miljømålene i vannforskriften ikke nås
- legge prinsippene i naturmangfoldloven (nml) §§ 8-12 til grunn som retningslinjer ved behandlingen av enkeltsaker etter forurensningsloven § 11,
- vurdere søknader etter forurensningsloven, som vil gi utslipp til nasjonale laksevassdrag og –fjorder strengt, og gi avslag dersom tiltak for å oppfylle formålet med nasjonale laksefjorder og nasjonale laksevassdrag ikke følges, jf tiltakstabeller i St.prp. nr. 32 (2006–2007).
- følge opp tillatelser og enkelthenvendelser, oppdatere gamle tillatelser og følge opp egenkontrollrapporter
- fortløpende oppheve tillatelser som kan dekkes av forurensningsforskriften kapittel 24 og 26 – 30
- øke kjennskap til og etterlevelsen av regelverket i kommuner, bransjer og virksomheter i sitt fylke. Det vises til nettstedene Regelhjelp.no og Miljøkommune.no
- holde Forurensning oppdatert
- rapportere hvor mange og hvilke virksomheter som er anmeldt, og der det eventuelt har blitt krevd inn tvangsmulkt
- rapportere kort i FÅR hvilke bransjer Miljødirektoratet bør prioritere og hvilke bransjer det er behov for å veilede mer om

Kontrollplanlegging i Forurensning

- Gjennomføre kontrollplan i Forurensning for fagområdene landbasert, akvakultur, avløp, avfall og deponi for å sikre at følgende anlegg får felles tilsynsfrekvens:
- anlegg med risikoklasse 1, 2, 3

- anlegg med kontrollklasse 3
- anlegg hvor siste gjennomførte kontroll hadde "Særskilt oppfølging".
- sørge for at planlagte kontroller hvor anlegget har risikoklasse 1, 2, 3, 4 får riktig budsjettert gebyr

Se også virkemiddelområde *Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon*

Miljøhensyn i planlegging

Arealplanlegging er et viktig virkemiddel for å nå nasjonale mål om klima, klimatilpassing, ivaretagelse av naturmangfold, håndtering av forurensning (særlig støy og luftforurensning), ivaretagelse av friluftsliv, jordvern og beredskapshensyn.

- sørge for at nasjonal politikk på miljøområdet uttrykt i blant annet Prop. 1 S (2014-2015) for Klima- og miljødepartementet, T-1497 Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging, Meld. St. 21 (2011-2012) Norsk klimapolitikk og Meld. St. 33(2012-2013) Klimatilpassning i Norge, formidles og ivaretas tidlig inn i de regionale og kommunale planprosesser.
- påse at regionale og kommunale planer bygger opp under et bærekraftig utbyggingsmønster med vekt på en samordnet areal- og transportplanlegging, og om nødvendig bruke innsigelser og vesentlige innvendinger for å sikre at kommunene og fylkeskommunene ikke vedtar planer i strid med regionale og nasjonale interesser på miljøområdet.
- bidra til samordning av interesser og gode helhetsløsninger gjennom deltakelse i prosesser etter plan- og bygningsloven. Fylkesmannen skal medvirke løsningsorientert og synliggjøre hvordan nasjonale miljømål er avveid og ivare tatt opp mot andre viktige samfunnsinteresser.

Arealpolitikk og samfunnsutvikling

- bidra til at kommuner og sektormyndigheter ivaretar viktige miljøverdier, gjennom rollen som miljøfaglig rådgiver til andre sektorer.
- sikre at kommuner og regionale sektormyndigheter legger miljødata til grunn for sin arealforvaltning etter naturmangfoldloven, plan- og bygningsloven, sektorlover og andre virkemidler slik som økonomiske tilskuddsordninger.
- påse at miljømessige konsekvenser er godt nok belyst i plan- og utbyggingssaker ved å stille konkrete krav til kunnskap og utredning av konsekvenser i plan- og utredningsprogram
- påse at forfetting skjer med kvalitet, i forhold til grønnsstruktur, naturmangfold, lokal luftkvalitet, støy, framkommelighet for syklende og gående, uterom, landskap mv.

Klima-, forurensning og lokalisering av utbygging i areal- og transportplanleggingen

Se også resultatområde 5 Klima

- følge opp statlige planretningslinjer (SPR) for samordnet bolig-, areal- og transportplanlegging utfra miljøutfordringene i de ulike delene av landet. Se nærmere omtale under resultatområde 5 Klima.
- påse at klimaendringer og tilpasning til disse er et vurderingstema og blir hensyntatt på lik linje med andre temer som kommunene skal vurdere i sin planlegging etter plan- og bygningsloven
- bidra til at plan- og bygningsloven brukes aktivt for å redusere belastningen fra forurensning til lokalmiljøet. Særlig fokus skal rettes mot støy og utslipp til vann, luft og jord
- ivareta løpende saksbehandling angående miljøhensyn i samferdsel, medregnet bymiljøavtaler, uttalelser til meldinger, konsekvensutredninger og konsesjonssøknader for større veiprojekter og andre samferdselstiltak.

Naturmangfold, landskap og friluftsliv i arealplanleggingen

- påse at hensyn til naturmangfold, landskap og friluftsliv ivaretas i plansaker og saker etter sektorlover, gjennom å:
- påse at landskapshensyn vurderes i planer og tiltak, jfr den europeiske landskapskonvensjonen.
- medvirke til at anlegg, inngrep og bebyggelse lokaliseres og utformes med vekt på landskap, miljøverdier og estetikk
- følge opp konseptvalgutredninger for samferdselsanlegg
- synliggjøre kunnskap om naturmangfold i plan- og beslutningsprosesser, og medvirke til at prinsippene i kap II i naturmangfoldloven anvendes
- følge opp planlegging i fjellområdene slik at fjellnaturen forvaltes på en bærekraftig måte. Bidra til å fastsette langsiktige rammer for fritidsbebyggelse, næringsutvikling og infrastrukturtiltak gjennom regionale og kommunale planer i disse områdene.
- sikre villreins leveområder gjennom regionale og kommunale planer og i dispensasjonssaker. Se også RO 01-06 om forvaltning av villrein.
- påse at strandsoneshensyn og naturmangfold ivaretas i planer og enkeltvedtak i samsvar med statlige planretningslinjer for strandsonen (SPR).
- delta i plannettverkene.
- medvirke i regionale og kommunale kystsonerplaner for å tilse at naturforvaltningsinteressene blir ivare tatt og legge grunnlaget for å se arealbruken på sjø og land i sammenheng
- bidra til å sikre vassdragene gjennom helhetlig arealpolitikk som ivaretar vassdragslandskap, vassdragsbelter og vannressurser, og påse at kommunene fastsetter byggeforbudsoner langs vassdragene der dette er nødvendig, og at byggeforbudet følges opp i plansaker
- bidra til ivaretagelse og utvikling av grønnsstruktur, markaområder og andre viktige by- og tettstedsnære aktivitets- og friluftslivsområder, og motivere kommunene til å gjennomføre vedtatte planer for grønnsstruktur og markaområdene. Se også resultatområde 3 Friluftsliv.

Energiplanlegging

- bidra til å sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene og fylkene, noe som er ett av hovedformålene med statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene

- medvirke til bærekraftige og miljøtilpassede energiløsninger, og bidra til at nasjonale og regionale føringer legges til grunn ved utbygging av fornybar energi
- bidra i utarbeiding av regionale planer for vindkraft, basert på ”Retningslinjer for planlegging og lokalisering av vindkraftanlegg”
- ivareta løpende saksbehandling innen vindkraft, blant annet;
- uttalelse til utredningsprogram og konsekvensutredninger for konsesjonssøknader for vindkraftverk og etter en vurdering av behovet, medvirke i detaljplanlegging av utbygging av vindkraftverk for å bidra til at utbyggingen gir minst mulig skade på naturmangfold og andre miljøverdier.
- ivareta løpende saksbehandling i forbindelse med nettutbygging, blant annet;
- uttalelse til meldinger, konsekvensutredninger og konsesjonssøknader for nettutbygging
- Ivareta løpende saksbehandling innenfor vannkraftsforvaltningen, blant annet:
- uttalelse til meldinger, konsekvensutredninger og konsesjonssøknader for små og store kraftverk
- gi råd om konsesjonsplikt inntreffer for tiltak i og langs vassdrag
- gi tilrådninger til Miljødirektoratet/NVE i søknader som gjelder Samla plan
- vurdering av utredningsbehov for småkraftsaker og tilrettelegge eksisterende kunnskaper om miljøverdier for søkere/konsulenter
- sørge for at observasjoner av ferskvannsarter, gjort i forbindelse med kartlegging og dokumentasjon av biologisk mangfold ved bygging av småkraftverk, registreres i Vannmiljøsystemet.
- vurdere forurensningsmessige hensyn i vassdragssaker
- bidra til utarbeiding av kommunale eller regionale planer for småkraft, basert på ”Retningslinjer for små vannkraftverk – til bruk for utarbeidelse av regionale planer og i NVE’s konsesjonsbehandling”.

Motorferdsel i utmark

- bidra til å avgrense motorferdsel i utmark og vassdrag med sikte på å minimalisere påvirkningen på naturmiljø og friluftsliv gjennom å:
- veilede, følge opp og foreta kontroll med kommunenes praktisering av motorferdsellovgivningen, se www.miljokommune.no for veiledning
- utøve saksbehandling etter lov om motorferdsel med forskrifter
- utøve lovlighetskontroll av dispensasjonsvedtak som fattes om motorferdsel
- gjennom veiledning bidra til en dispensasjonspraksis som gjørdispensasjoner kontrollerbare i felt, og at kopi av dispensasjoner sendes politiet, SNO lokalt og andre lokale oppsynsaktører der dette er aktuelt
- ha spesiell fokus på å begrense motorferdsel på barmark (utmark) gjennom aktiv forebyggende bruk av media og andre informasjonskanaler, samt god informasjonsutveksling og samarbeid med SNO lokalt
- være kjent med vannscooterregelverket og bistå med veiledning/informasjon om regelverket ved behov, samt gi innspill til tilsynsmyndigheten om aktuelle områder for kontroll.

Fylkesmannen som rettssikkerhetsgarantist og samordner av statlige interesser

- Fylkesmannen skal bistå kommunene i arbeidet med oppfølging av ulovlige tiltak med alvorlige miljøkonsekvenser, og om nødvendig anmelde forhold som kommunene unnlater å følge opp.

Kunnskapsgrunnlag og miljøinformasjon

Kart og Geodata

- ha oversikt over alle DOK-datasett fra Miljødirektoratet og bistå/veilede kommunene i å få tilgang til disse dataene samt gi råd om hvordan data skal brukes
- veilede i kommunene innen innsamling og bruk av miljødata - med spesielt fokus på geodata
- produsere, kvalitetssikre, vedlikeholde og ajourholde geodata etter gjeldende SOSI- standard/produktspesifikasjoner og de retningslinjer som blir gitt av direktoratene og sørge for at disse dataene fortløpende blir lagret i tilhørende database/fagsystem
- veilede og støtte kommunene og regionale sektormyndigheter i geodataspørsmål knyttet til egen sektor og bidra til at disse har tilgang på oppdatert geografisk miljøinformasjon, se Miljokommune.no for veiledning

Kartlegging og overvåking av naturmangfold

- bidra til at kartlegging av naturmangfold gjennomføres i tråd med intensjonene i St. meld. nr. 42 (2000-2001), St. meld. nr.21 (2004-2005) og i henhold til aktuelle veiledere, faktaark og håndbøker fra Miljødirektoratet og Artsdatabanken. bidra til at oppdaterte og kvalitetssikrede data fra kartlegging kommer så raskt som mulig inn i Naturbase, samt sørge for at alle eksisterende data i Naturbase har tilfredsstillende kvalitet med prioritet på data fra skog
- prioritere kommuner og arealer for kartlegging av naturtyper i samarbeid med kommune og kartlegger og dokumentere prosessen
- ha ansvar for eller bistå til at sentrale fagdatabaser er operative; og at Naturbase, Vann-Nett, Vannmiljøsystemet mfl. er oppdatert med kvalitetssikrede data
- rapportere om eventuelle større feil som oppdages i INON- kartene [gjennom http://inonkart.miljodirektoratet.no](http://inonkart.miljodirektoratet.no)
- sørge for at kartlegging og overvåking av naturmangfold i ferskvann og kystvann samordnes med karakteriserings- og overvåkingsoppgavene som følger av vannforskriften, slik at synergieffekter utnyttes og vi får best mulig kunnskapsgrunnlag totalt sett
- sørge for at data ervervet fra kartleggings- og overvåkingsaktiviteten i vann blir registrert i Vannmiljøsystemet

- markedsføre nettstedet gjennom å lenke fra nyhetssaker på fylkesmannen.no til bakgrunnsstoff på miljøstatus, bruke mini-kart fra miljøstatus på fylkesmannen.no der det passer.
- spre info om nettstedet og mobilkartet på møter med kommuner, skoler og allmenheten og andre arenaer hvor miljø er tema

Databasen Forurensning

- ha en superbruker
- legge inn informasjon om tillatelser, avslag og meldinger, også med gebyrgrunnlag
- legge inn kontroller med gebyrgrunnlag
- opprette en plan for kontroller for kommende år i oktober/ november og godkjenne planen innen 1. februar
- behandle egenrapporter innen fagområdene Landbasert og Deponi innen 1. juni
- følge opp kommunene ved manglende eller mangelfulle egenkontrollrapporter innen fagområdet avløp for kap. 14 anlegg er innrapportert til KOSTRA innen 15. april.
- oppdatere opplysningene om anlegg, ansvarlig enhet og lokalitet

Utfyllende beskrivelse finnes her:

<http://www.fm-nett.no/fagom.aspx?m=33767&amid=3642171>

Sikre at miljøhensyn blir formidlet, forankret og integrert i alle sektorer av samfunnet

- bidra i arbeidet med opplæring og rådgiving knyttet til naturmangfoldloven, og ha et særskilt ansvar for opplæring av kommuner og fylkeskommuner
- se på muligheten for å formidle nasjonal miljøpolitikk effektivt gjennom samlinger for ordførere og rådmenn, og/eller gjennom årlige forventningsbrev til kommuneneInternasjonalt samarbeid

Miljøsamarbeid i internasjonale miljøfora

Miljødirektoratet vil løpende kunne trekke på Fylkesmannen i internasjonale prosesser i tilfeller der dette anses hensiktsmessig for å nå nasjonale mål. Videre forventes Fylkesmannen å bidra med rapportering til Miljødirektoratet i forbindelse med oppfølging av internasjonale forpliktelser, jf. norsk oppfølging av Ramsarkonvensjonen og Fylkesmannens rapportering om norske områder på Ramsar-listen over internasjonalt verneverdige våtmarker. Fylkesmannen kan også bli trukket inn i nordisk samarbeid og tilhørende nordiske prosjekter der dette er aktuelt. Fylkesmannen kan også bli involvert i Miljødirektoratets arbeid med EØS-finansieringsordningene, hvor det er forhandlet fram en rekke større, flerårige landprogrammer innenfor biologisk mangfold, forurensning mv.

Vannforskriften forutsetter samarbeid om grenseoverskridende vannområder og internasjonale vannregioner. Det er de fylkeskommunene som er utpekt som Vannregionmyndigheter (VRM) som skal lede samarbeidet. Fylkesmannen som miljøfaglig ansvarlig og rådgiver skal bistå i dette arbeidet på samme måte som i de norske vannregionene, ved behov i direkte samarbeid med de miljømyndigheter i nabolandet som har tilsvarende ansvar.

- For samarbeidet med Sverige vises til dokumentet "Grensevann – strategi for internasjonalt samarbeid – Norge og Sverige" som ble ferdigstilt i 2012
- For samarbeidet med Finland vises til avtalen om finsk-norsk internasjonal vannregion med tilhørende memorandum som ble undertegnet i 2013

Geografisk rettet miljøsamarbeid, også miljøbistand

Fylkesmannen kan bli trukket inn i bistandsrelaterte oppgaver der det er hensiktsmessig og vil da få refundert sine utgifter til medarbeidere i den tiden de er engasjert i bistandsoppgaver. Dersom medarbeideres deltakelse i bistandsoppgaver vil ha konsekvenser for øvrig oppgaveløsning, vil dette måtte avklares med direktoratene i hvert enkelt tilfelle.

Miljøsamarbeid i nord- og polarområdene

Miljødirektoratet deltar i arbeidet under den norsk-russiske miljøvernkommisjonen, og i Arktisk råd med fire underliggende arbeidsgrupper. Etaten deltar også i samarbeidet under Barentsrådet (BEAC) særlig i arbeidsgruppen for miljø (WGE). I enkelte prosjekter vil viktig fagkompetanse finnes hos Fylkesmannen og det er derfor av stor betydning å trekke Fylkesmannen med i dette samarbeidet. Fylkesmannen skal derfor, i tråd med avtalt arbeidsfordeling, delta i relevante deler av dette arbeidet. (Arktisk Råds miljøprogrammer, konkrete prosjekter under Barentsrådet (BEAC), Barentsregionrådet (BRC) og konkrete prosjekter under den norsk/russiske miljøvernkommisjonen).

Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist

Embete	Oppdragsbeskrivelse – fylkesmannen skal	Frist
FI	Bistå og delta i Barentssamarbeidets nasjonale arbeidsgruppe (WGE), herunder vanngruppen samt den regionale arbeidsgruppen (RWGE)	løpende
FI	Koordinere og gjennomføre prosjektsamarbeidet under Den blandede norsk-russiske miljøvernkomisjon: Miljøovervåking (Pasvikprogrammet), grenseoverskridende naturvern (Pasvik-Inari trilateral park og bistå Miljødirektoratet i arbeidet med Green Belt of Fennoscandia), samarbeid om den Atlantiske laksen (Kolarctic salmon) og rullering av flerbruksplan for Pasvikvassdraget.	løpende